

EUROPOS SAJUNGOS
TEISINGUMO TEISMAS

2023 m. metinis pranešimas
Metų apžvalga

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – Sąjungos teisės laikymosi garantas

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – viena iš septynių Europos Sąjungos institucijų.

Šios Sąjungos teisminės institucijos uždavinys – užtikrinti Sąjungos teisės laikymąsi vienodai aiškinant ir taikant Sutartis, kartu užtikrinant Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų priimtų teisės aktų teisėtumo kontrolę.

Savo jurisprudencija ši institucija prisideda prie Sąjungos vertybių puoselėjimo ir vieningos Europos kūrimo.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sudaro du teismai: Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas.

2023 m. metinis pranešimas

Metų apžvalga

Turinys

Pirmininko įžanginis žodis	4
1. 2023-ieji trumpai	7
A Metai nuotraukose	8
B Metai skaičiais	16
Institucija 2023-aisiais	16
Teisminės veiklos metai (Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas)	17
Kalbos tarnyba	18
2. Teisminė veikla.....	21
A Teisingumo Teismas 2023 m.	22
Teisingumo Teismo veikla ir pokyčiai	22
Teisingumo Teismo nariai	28
B Bendrasis Teismas 2023 m.	32
Bendrojo Teismo veikla ir pokyčiai	32
Jurisprudencijos naujovės	34
Bendrojo Teismo nariai	38
C Jurisprudencija 2023.....	42
Focus Asmens duomenų apsaugos ir konkurencijos teisės sąveika	42
Focus FIFA ir UEFA reglamentavimo įgaliojimai ir Sąjungos teisė	44
Focus Asmens duomenų apsauga ir kova su įmonių tarpusavio konkurencijos pažeidimais	46
Focus Sąjungos įmonių apsauga nuo JAV nustatytų ekstrateritorinių sankcijų	50
Svarbiausių metų sprendimų apžvalga.....	53

3. Teisingumą padedanti vykdyti administracija	75
A Kanclerio įžanginis žodis.....	76
B Svarbiausi metų įvykiai	78
Daugiakalbystė Europos Sąjungos Teisingumo Teisme	78
Prieinamumas ir įtrauktis – visų reikalas	80
Dirbtinis intelektas: priimta jo naudojimo Teisingumo Teisme strategija	82
Sąjungos teismų bendradarbiavimo stiprinimas: partnerystė su Europos teisėjų mokymo tinklu	84
C Ryšiai su visuomene	88
4. Institucija, kuriai rūpi aplinka	91
5. Žvilgsnis į ateitį	95
6. Likite su mumis	99

Koen Lenaerts

Europos Sąjungos Teisingumo
Teismo pirmininkas

2023 m. buvo kupini tarptautinių neramumų: tęsėsi karas Ukrainoje, o Artimuosiuose Rytuose įsiplieskė naujas ginkluotas konfliktas. Tokiame geopolitiniame kontekste, kai taikos idealui kyla vis didesnė grėsmė, mūsų institucija, atlikdama savo užduotį saugoti teisingumą, teisinę valstybę, demokratines vertybes ir pagrindines teises, iškyla kaip stabilumo garantas. Plėtodami jurisprudenciją Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas toliau stiprino šių vertybių ir teisių apsaugą, nepaliojama pabrėždami, kad tos vertybės ir teisės formuoja patį Sąjungos, kaip valstybių narių teisinės bendrijos, identitetą.

Praeitais metais Teisingumo Teismas palaikė intensyvų dialogą su nacionaliniais teismais, ypač su konstituciniais ir aukščiausiais teismais, be kita ko, pats rengdamas institucijoje įvairius susitikimus. Rugsėjo mėn. Hagoje vykusioje antrojoje konferencijoje „Suvienijusi įvairovę“ („EUnited in Diversity“) gausus būrys minėtų teismų atstovų taip pat susitiko su Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Teisingumo Teismo nariais, kad aptartų su teisine valstybe, valstybių narių konstitucine įvairove ir vienodu Sąjungos teisės taikymu susijusias temas. Kaip ir kasmet per nacionalinių teismų Teisėjų forumą mūsų institucijos ir nacionalinių teismų nariai turėjo puikią galimybę produktyviai pasikeisti nuomonėmis, kad geriau suprastų nacionalinių ir Sąjungos teisės sistemų ypatumus. Šie mainai, kuriems būdingas įsiklausymas ir atvirumo dvasia, tęsia jau prieš 70 metų pradėtą dialogą su nacionaliniais teismais.

Umberto Eco yra taikliai pasakęs, kad „Europos kalba – tai vertimas“. Nuo pat pradžių mūsų institucija akcentavo didelį ryžtą puoselėti daugiakalbystę; ji leidžia kiekvienam asmeniui pareikšti ieškinį pasirinkta viena iš 24 oficialių kalbų, o kiekvienas pilietis gali susipažinti su dauguma teismo sprendimų įvairiomis kalbomis. Toliau skatindamas šią kalbinę įvairovę ir kiekvieno piliečio galimybę savo kalba kreiptis į Sąjungos teismus, Teisingumo Teismas įgyvendino daug projektų, pabrėžiančių daugiakalbystės svarbą Europos integracijai.

Galiausiai, siekdama atsinaujinti, mūsų institucija apibrėžė būsimo

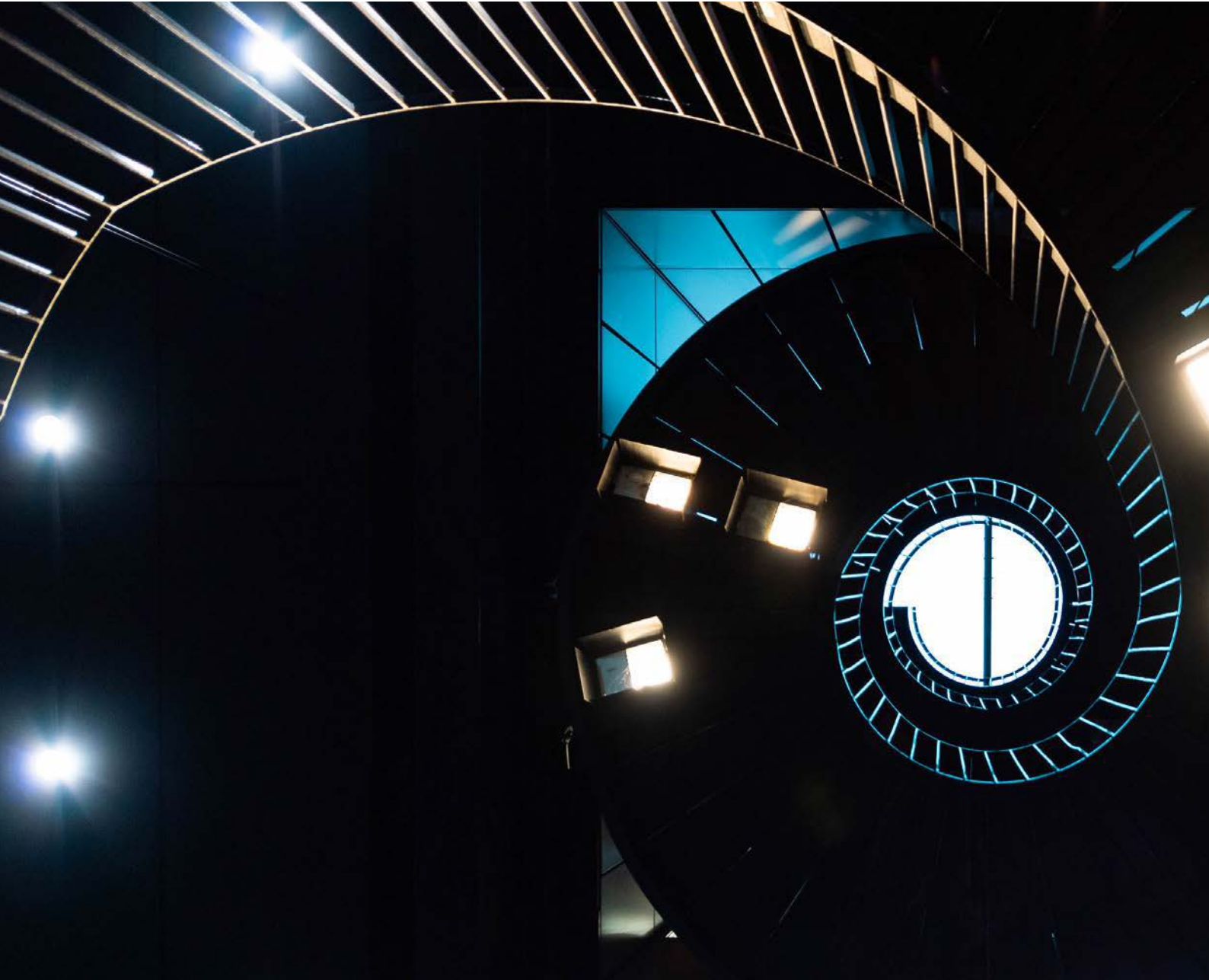
Sąjungos teismų veikimo kontūrus. 2023 m. buvo baigti pastaraisiais metais vykę nuodugnūs abiejų Sąjungos teismų svarstymai dėl dalinio Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimo Bendrajam Teismui, sąlygos šiam perdavimui Nicos sutartimi sudarytos nuo 2003 m. Atsižvelgiant į tai, kad Teisingumo Teismo gaunamų bylų skaičius auga, būtina užtikrinti, kad krūvis būtų geriau paskirstytas abiem teismams, o teisės subjektai gautų geriausią paslaugą. 2023 m. pabaigoje per keturšalius Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos ir Teisingumo Teismo atstovų pokalbius buvo pasiektas politinis susitarimas dėl šio reformos projekto. Šis susitarimas, kurio tikslis įgyvendinimo tvarka dar turės būti apibrėžta abiejų teismų

procedūros reglamentuose, yra pasitikėjimo Bendruoju Teismu, kurio pajėgumai per pastaruosius metus buvo padvigubinti, ženklas. Jis liudija apie reikšmingą pažangą tęsiant 2016 m. pradėtą teismų sistemos reformą.

Abiejų teismų narių ir viso personalo pastangomis institucija diena iš dienos galėjo prisidėti prie Europos integracijos projekto stiprinimo, būtent jam 2024 m. bus skirtas pagrindinis dėmesys minint dvidešimtąją didžiosios 2004 m. plėtros sukaktį.

K. Lenaers

2023-iejī
trumpai

| A Metai nuotraukose

Sausis

Išgalvotų pavadinimų suteikimas nuasmenintoms byloms

Nuasmenintoms byloms dėl prejudicinio sprendimo priėmimo suteikiami išgalvoti pavadinimai, naudojantis kompiuteriniu automatinio generatoriumi. Šia iniciatyva siekiama sustiprinti asmens duomenų apsaugą, kartu palengvinant bylų identifikavimą.

Šešių naujų Europos Audito Rūmų narių iškilmingas pasižadėjimas

Teisingumo Teisme iškilmingai pasižada Europos Sąjungos Tarybos paskirti nauji Europos Audito Rūmų nariai Jorg Kristijan Petrovič, Stef Blok, George Marius Hyzler, Lefteris Christoforou, Laima Liucija Andrikienė ir Keit Pentus-Rosimannus.

Vasaris

Teisingumo Teismo delegacijos vizitas Rygoje

Delegacija, kurią sudaro Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo teisėjos iš Latvijos Ineta Ziemele ir Inga Reine ir Teisingumo Teismo aukštesniojo lygmens vadovybė, vyksta į Rygą (Latvija) darbo vizito, kad būtų stiprinama Latvijos valdžios institucijų ir Teisingumo Teismo komunikacija, keitimasis informacija ir bendradarbiavimas.

Balandis

Bendrojo Teismo procedūros reglamento pakeitimai

Siekdamas skatinti modernų ir veiksmingą teisingumą, Bendrasis Teismas [iš dalies keičia savo Procedūros reglamentą](#). Šiais pokyčiais siekiama teismo procesą padaryti aiškesnį ir paprastesnį, įtraukiant galimybę naudotis vaizdo konferencija per teismo posėdžius, pasirašyti sprendimus ir nutartis elektroniniu būdu ir paskirti modelines bylas.

Freskos iš Neapolio nacionalinio archeologijos muziejaus perdavimas

Neapolio nacionalinis archeologijos muziejus (MANN) paskolina Teisingumo Teismui eksponuoti Pompėjos freską *Vittoria alata*. Ši pirmajame mūsų eros amžiuje sukurta freska – taikos ir klestėjimo simbolis, iliustruojantis meno ir teisminės institucijos ryšį.

Simpoziumas, surengtas Bendrojo Teismo kanclerio Emmanuel Coulon tarnybos pabaigos proga

Ta proga, kad Emmanuel Coulon, buvęs Bendrojo Teismo kancleris 2005–2023 m., nustojo eiti pareigas, Bendrojo Teismo didžiojoje posėdžių salėje vyksta simpoziumas „[Considérations sur le droit processuel devant le Tribunal de l'Union européenne](#)“ („Svarstymai dėl proceso Europos Sąjungos Bendrajame Teisme teisės“).

Gegužė

Konkurso „European Law Moot Court“ finalas

„European Law Moot Court“, pirmą kartą surengtas 1988 m., yra didžiausias pasaulyje Sąjungos teisės teismo proceso inscenizacijos konkursas. 2023 m. konkursą laimi Turino universiteto (Italija) komanda.

Europos diena

Minint R. Šumano deklaracijos metines, Teisingumo Teismas atveria savo duris piliečiams, kad jie galėtų susipažinti su jo veikla. Per ekskursijas su gidu, kurios pirmą kartą siūlomos ir virtualiu formatu, piliečiams pasakojama apie abiejų teismų vaidmenį ir veiklą, bylų nagrinėjimo eigą ir institucijos tarnybas.

Daugiakalbystės sodo atidarymas

Europos dieną iškilmingai atidaromas aikštės prie institucijos prieigose esantis Daugiakalbystės sodas. Ši nauja žalioji erdvė, kurioje auga įvairių veislių augalai, perteikia suvienytą kalbų ir kultūrų įvairovę ir atspindi pačią Teisingumo Teismo esmę.

Sprendimas *Meta Platforms Ireland* / Komisija

Atsižvelgdamas į papildomas priemones, kurių ėmėsi Komisija (visų pirma virtualios duomenų saugyklos sukūrimą), Bendrasis Teismas atmeta *Meta Platforms Ireland* pareikštą ieškinį ir nusprendžia, kad Komisijos prašymas vykstant tyrimui dėl antikonkurencinių veiksmų pateikti dokumentus, kuriuose yra tam tikrų paieškos žodžių, yra tinkama priemonė Sutartyse numatytai konkurencijos sistemai išsaugoti ([T-451/20](#)).

Birželis

Danijos ir Airijos įstojimo į Sąjungą 50-osios metinės

Danija ir Airija (kartu su Jungtine Karalyste) į Europos Sąjungą įstojo 1973 m. Šios dvi valstybės narės švenčia penkiasdešimtąsias įstojimo ir pirmosios Europos Sąjungos plėtros metines.

Naujojo Bendrojo Teismo kanclerio Vittorio Di Bucci priesaika

Europos Sąjungos Bendrojo Teismo teisėjai paskiria Vittorio Di Bucci Europos Sąjungos Bendrojo Teismo kancleriu šešerių metų kadencijai. Jis pakeičia Emmanuel Coulon.

Dirbtinio intelekto strategijos priėmimas

Teisingumo Teismas priima [Dirbtiniu intelektu pagrįstų priemonių integravimo strategiją](#). Šiame dokumente įtvirtinami šių priemonių naudojimo tikslai ir principai, apibūdinami pagrindiniai pavojai ir siūloma užtikrinti valdymo tvarką.

Liepa

Kroatijos įstojimo į Europos Sąjungą 10-osios metinės

2013 m. liepos 1 d. Kroatija tapo naujausia valstybe nare, įstojusia į Europos Sąjungą. Po dešimties metų, 2023 m. sausio mėn., ši valstybė taip pat prisijungė prie euro zonos ir Šengeno erdvės. Šiai istorinei sukakčiai paminėti Teisingumo Teismo didžiojoje posėdžių salėje surengiama iškilminga ceremonija.

Sprendimas *Meta Platforms ir kt.*

Vokietijos teismas kreipiasi į Teisingumo Teismą ir šis nusprendžia, kad atlikdama tyrimą dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi nacionalinė konkurencijos institucija gali konstatuoti Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) pažeidimą ([C-252/21](#)).

Rugsėjis

Konferencija „Suvienijusi įvairovę II“ Hagoje

Antrą kartą rengiamoje konferencijoje „EUUnited“ Teisingumo Teismo delegacija Hagoje susitinka su nacionalinių konstitucinių ir aukščiausiųjų teismų ir Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjais aptarti teisinės valstybės principą ir būtinybę išlaikyti valstybių narių konstitucinę įvairovę.

Dviejų naujų Bendrojo Teismo narių priesaika

Saulius Lukas Kalėda (Lietuva) ir Louise Spangsberg Grønfeldt (Danija) prisiekia iškilmingame posėdyje, pradėdami eiti Bendrojo Teismo teisėjų pareigas.

Konferencija apie daugiakalbystę Teisingumo Teisme

Daugiausia dėmesio skirdami technologijų pažangai, konferencijos pranešėjai ir dalyviai aptaria naujų ir veiksmingų priemonių naudojimą teisinio vertimo raštu ir žodžiu specialistų darbe.

Spalis

Meno kūrinių iš Slovėnijos nacionalinės galerijos perdavimas

Teisingumo Teisme lankantis Slovėnijos Respublikos Prezidentei Nataša Pirc Musar, Slovėnijos nacionalinė galerija paskolina Teisingumo Teismui eksponuoti tris meno kūrinius: Tugo Šušnik *Poletje* (Vasara) ir *Zima* (Žiema) ir Janez Boljka *Lipizanerių veislės žirgas*.

Lapkritis

Teisėjų forumas

Nacionalinių teismų teisėjai susitinka Teisingumo Teisme aptarti įvairių temų, pavyzdžiui, prejudicinio sprendimo priėmimo proceso, teismų nepriklausomumo sąvokos Sąjungos teisėje, vartotojų apsaugos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose.

Aštuonių naujų Europos prokuratūros narių iškilmingas pasižadėjimas

José António Lopes Ranito, Ignacio de Lucas Martín, Miranda de Meijer, Gedgaudas Norkūnas, Anne Pantazi Lamprou, Nikolaos Paschalis, Ursula Schmudermayer ir Andrea Venegoni iškilmingai pasižada Teisingumo Teisme, pradėdami eiti pareigas Europos prokuratūroje.

Gruodis

Politinis susitarimas dėl dalies jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimo Bendrajam Teismui

Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos ir Teisingumo Teismo atstovų keturšaliame susitikime pasiekiamas politinis susitarimas dėl Teisingumo Teismo prašymo perduoti dalį jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus Bendrajam Teismui.

Sprendimas *European Superleague Company*

Išnagrinėjęs Ispanijos teismo pateiktus klausimus, Teisingumo Teismas nusprendžia, kad FIFA ir UEFA reguliavimo, priežiūros ir sankcijų skyrimo įgaliojimai dėl galimai konkuruojančių tarpklubinių futbolo varžybų, pavyzdžiui, Superlygos, turi būti vykdomi skaidriai, objektyviai, nediskriminuojant ir proporcingai, nes priešingu atveju būtų pažeista konkurencijos teisė ir laisvė teikti paslaugas ([C-333/21](#)).

Informuotumo apie negalią diena Teisingumo Teisme

Institucija, visapusiškai įsipareigojusi užtikrinti prieinamumą ir įtrauktį, rengia praktinius ir internetinius seminarus, kad padidintų savo darbuotojų informuotumą apie asmenų su negalia teises.

| B Metai skaičiais

Institucija 2023-aisiais

81 teisėjas iš **27** valstybių narių

Teisingumo Teisme

Bendrajame Teisme

27 teisėjai

54 teisėjai

11 generalinių advokatų

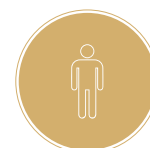
Biudžetas **487** mln. EUR

2 302
pareigūnai ir kiti tarnautojai

60 %
moterų

40 %
vyrų

Aukštas pareigas administracijoje einančių moterų skaičius Teisingumo Teisme viršija Europos institucijų vidurkį.

Moterys užima:

55 % administratorių pareigybių

43 % vadovaujamų pareigybių
(vidurinėsios grandies ir vyresniųjų vadovų)

Teisminės veiklos metai (Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas)

2 092 * gautos bylos

1 687 išnagrinėtos bylos

2 990 * nagrinėjamų bylų

Vidutinė proceso trukmė: **17,2** mėnesio

e-Curia

Procesinių dokumentų, pateiktų per *e-Curia*, procentinė dalis:

89 % Teisingumo Teisme

94 % Bendrajame Teisme

10 502 prieigos prie *e-Curia* paskyros

e-Curia – tai taikomoji programa, leidžianti Teisingumo Teisme ir Bendrajame Teisme nagrinėjamų bylų šalių atstovams ir nacionaliniams teismams, kai Teisingumo Teismui pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, vien elektroniniu būdu keisti procesinius dokumentais su teismų kanceliarijomis.

***e-Curia*: kompiuterinė programa, leidžianti keisti teisiniais dokumentais**

[+](#) Žr. vaizdo įrašą *YouTube* kanale

* 2023 m. pabaigoje Bendrasis Teismas gavo išskirtinį iš esmės identiškų 404 bylų paketą dėl įgytų arba įgysimų teisių pagal Europos Parlamento narių papildomą pensijų sistemą. Šios bylos buvo sujungtos. Skaičiuojant jas kaip vieną bylą, faktiškai gautos 1 689 bylos, o nagrinėjamos 2 587 bylos.

Kalbos tarnyba

Kaip daugiakalbė teisminė institucija, Teisingumo Teismas turi galėti nagrinėti bylą, nesvarbu, kuria iš oficialiųjų Sąjungos kalbų ji pradėta. Vėliau jis užtikrina savo jurisprudencijos sklaidą visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.

24 proceso kalbos

552 kalbų kombinacijos

611 teisininkų lingvistų, atsakingų už rašytinių dokumentų vertimą

1 290 000 pateiktų versti puslapių

1 268 000 išverstų puslapių

647 teismo posėdžiai ir susirinkimai, kuriuose buvo verčiama sinchroniškai

70 vertėjų žodžiu, užtikrinusių vertimą teismo posėdžiuose ir susirinkimuose

Daugiakalbystė ESTT – vienodos teisės kreiptis į teismą užtikrinimas

[+ Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Teisingumo Teisme vertimas raštu atliekamas pagal privalomą kalbų vartojimo tvarką – ji numato galimybę vartoti 24 oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas. Visi verčiami dokumentai yra techniškai sudėtingi teisiniai tekstai. Būtent todėl Teisingumo Teismo kalbų tarnyboje dirba tik **teisininkai lingvistai**, baigę teisės studijas ir labai gerai mokantys bent dvi oficialiąsias kalbas, kurios nėra jų gimtosios kalbos.

2

Teisminė veikla

| A Teisingumo Teismas 2023 m.

Į Teisingumo Teismą iš esmės gali būti kreipiamasi:

- pateikiant **prašymą priimti prejudicinį sprendimą**

Kai nacionaliniam teismui kyla abejonių dėl Sąjungos teisės normos išaiškinimo ar galiojimo, jis sustabdo bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Teisingumo Teismą. Teisingumo Teismui priėmus sprendimą, kuriame pateikiamas išaiškinimas, nacionalinis teismas gali išspręsti savo nagrinėjamą ginčą. Bylose, kuriose atsakymo reikia labai skubiai (pvz., bylose dėl prieglobsčio, sienų kontrolės, vaikų grobimo ir pan.), numatyta **prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra (PPU)**;

- pareiškiant **tiesioginį ieškinį**, kuriuo:
  - prašoma panaikinti Sąjungos aktą (**ieškiny s dėl panaikinimo**) arba
  - siekiama, kad būtų konstatuota, jog valstybė narė nesilaiko Sąjungos teisės (**ieškiny s dėl įsipareigojimų neįvykdymo**). Jeigu valstybė narė nevykdo teismo sprendimo, kuriuo konstatuota, kad ji neįvykdė įsipareigojimų, gali būti pareiškiamas antras ieškiny s, vadinamasis ieškiny s **dėl dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo**; šiuo atveju Teisingumo Teismas jai gali paskirti piniginę sankciją;
- pateikiant **apeliacinį skundą** dėl Bendrojo Teismo priimtų sprendimų; jį išnagrinėjęs Teisingumo Teismas gali panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą;
- **prašant pateikti nuomonę** dėl susitarimo, kurį Sąjunga ketina sudaryti su trečiaja valstybe arba tarptautine organizacija, atitikties Sutartims (tokį prašymą gali pateikti valstybė narė arba Sąjungos institucija).

Teisingumo Teismo veikla ir pokyčiai

Koen Lenaerts

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas

Paskutiniaisiais 2023 m. mėnesiais vyko derybos dėl 2022 m. lapkričio mėn. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikto Teisingumo Teismo prašymo dėl pagal teisėkūros procedūrą priimamo akto, siekiant, pirma, perduoti Bendrajam Teismui Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus šešiose konkrečiose srityse (pridėtinės vertės mokestis, akcizai, Muitinės kodeksas, tarifinis prekių klasifikavimas pagal Kombinuotąją nomenklatūrą, kompensavimas ir pagalba keleiviams bei šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema) ir, antra, išplėsti apeliacinių skundų dėl Bendrojo Teismo sprendimų išankstinio priėmimo mechanizmo, įsigaliojusio 2019 m. gegužės mėn., taikymo sritį. Šio prašymo tikslas – siekiant teisės subjektų intereso, kad aukštos kokybės teismo sprendimai būtų priimami per protingą terminą, padėti užtikrinti geresnę

821

gauta byla

518 prašymų priimti
prejudicinį sprendimą,
iš jų **2** PPU

**Pagrindinės valstybės
narės, iš kurių gauti
prašymai priimti
prejudicinį sprendimą:**

Vokietija	94
Bulgarija	51
Lenkija	48
Italija	43
Rumunija	40

60 tiesioginių ieškinių, iš jų:
49 ieškiniai dėl įsipareigojimų
neįvykdymo ir **3** ieškiniai
dėl dvigubo įsipareigojimų
neįvykdymo

231 apeliacinis skundas dėl
Bendrojo Teismo sprendimų

8 nemokamos teisinės
pagalbos prašymai

Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo, kuriame nuo 2022 m. liepos mėn. dirba po du teisėjus iš kiekvienos valstybės narės (t. y. iš viso 54 teisėjai), darbo krūvio pusiausvyrą.

Tai leistų Teisingumo Teismui daugiau dėmesio skirti savo, kaip Sąjungos konstitucinio ir aukščiausiojo teismo, pagrindinėms užduotims. Kaip ir pastaraisiais metais Teisingumo Teismui pagal prašymus priimti prejudicinį sprendimą arba tiesioginius ieškinius (visų pirma ieškinius dėl įsipareigojimų neįvykdymo) pateiktose nagrinėti bylose buvo keliami jautrūs klausimai, kuriuos spręsti reguliariai rinkosi didžioji kolegija; tarp jų paminėtini teisinės valstybės vertybių išsaugojimas vykstant nacionalinėms teismų reformoms, prieglobsčio ir imigracijos politika, asmens duomenų apsauga, konkurencijos taisyklių taikymas skaitmeniniame amžiuje, kova su diskriminacija arba aplinkos, energetikos ir klimato problematika.

Dalinis jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimas Bendrajam Teismui grindžiamas dviem pagrindiniais principais, kuriuos lėmė teisinio saugumo, spartos ir skaidrumo sumetimai: „vieno langelio“ principu, pagal kurį visi prašymai priimti prejudicinį sprendimą visuomet turėtų būti adresuojami Teisingumo Teismui, o jis nustatytų, ar byla dėl prejudicinio sprendimo priėmimo priskirtina išimtinai vienai arba kelioms pirma nurodytoms konkrečioms sritims, ir visiško perdavimo principu, pagal kurį perduodamos visos bylos dėl prejudicinio sprendimo, išimtinai susijusios su viena ar kita minėta sritimi. Tačiau jeigu byla nepriskirtina išimtinai toms sritims, nes, pavyzdžiui, joje keliami savarankiški klausimai dėl pirminės teisės arba Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos aiškinimo, ją nagrinės Teisingumo Teismas.

Vis dėlto, net perdavus bylą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo Bendrajam Teismui, jis turės galimybę ją grąžinti Teisingumo Teismui, jeigu manys, kad joje reikia priimti principinį sprendimą, o Teisingumo Teismas galės išimties tvarka peržiūrėti Bendrojo Teismo sprendimą, jeigu kils rimta grėsmė pakenkti Sąjungos teisės vienovei arba darnai.

Bylos šalis, kuri neišgali sumokėti su procesu susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą teisinę pagalbą.

Po kelis mėnesius trukusios peržiūros ir derybų 2023 m. gruodžio mėn. buvo pasiektas politinis susitarimas dėl šio prašymo dėl pagal teisėkūros procedūrą priimamo akto. Pagal šį susitarimą, be kita ko, numatyta, kad procese dėl prejudicinio sprendimo priėmimo dalyvavusios šalies pareiškimai ir rašytinės pastabos bus skelbiami Teisingumo Teismo interneto svetainėje per protingą terminą nuo bylos užbaigimo, nebent šalis nesutiks su tokiu skelbimu.

Rašant šį tekstą dar nebuvo galutinai žinomas nei tikslus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto pakeitimų formalaus priėmimo tvarkaraštis, nei šių pakeitimų įsigaliojimo data, ir dar laukia nemažai darbų, visų pirma susijusių su Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo procedūros reglamentų pakeitimais, kurių reikia norint įgyvendinti šią reformą. Vis dėlto šis principinis pritarimas atveria galimybes iš naujo apibrėžti būsimus Sąjungos teismų veikimo kontūrus.

Taip pat reikia paminėti, kad 2023 m. pasikeitė Teisingumo Teismo sudėtis, nustojus eiti pareigas generaliniam advokatui G. Pitruzzella, kuris buvo paskirtas Italijos Konstitucinio Teismo teisėju.

Statistikos požiūriu Teisingumo Teismo veikla praėjusiais metais, kaip ir anksčiau, buvo intensyvi. 2023 m. Teisingumo Teismas gavo 821 bylą, t. y. keliomis daugiau nei 2022 m., ir baigė nagrinėti 783 bylas, t. y. panašiai, kaip ir per pastaruosius trejus metus. Vidutinė proceso trukmė, skaičiuojant įvairaus pobūdžio bylas, siekė 16,1 mėn., o nagrinėjamų bylų skaičius (iki 2023 m. gruodžio 31 d.) – 1 149.

783

išnagrinėtos bylos

532 prašymai priimti prejudicinį sprendimą, iš jų
4 PPU

36 tiesioginiai ieškiniai, iš jų **18** konstatuotų
įsipareigojimų neįvykdymo atvejų
dėl **13** valstybių narių

3 sprendimai dėl dvigubo
įsipareigojimų neįvykdymo

201 apeliacinis skundas
dėl Bendrojo Teismo sprendimų, iš jų
37 apeliaciniai skundai, kuriuos išnagrinėjus
panaikintas Bendrojo Teismo sprendimas

Vidutinė proceso trukmė: **16,1 mėnesio**

Vidutinė prejudicinio sprendimo priėmimo skubos
tvarka procedūros trukmė: **4,3 mėnesio**

1 149

nagrinėjamos bylos

(2023 m. gruodžio 31 d. duomenimis)

Pagrindinės nagrinėtos sritys:

Valstybės pagalba ir konkurencija **143**

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė **118**

Teisės aktų derinimas **88**

Mokesčiai **83**

Vartotojų apsauga **76**

Transportas **63**

Aplinka **51**

Sąjungos teisės principai **50**

Socialinė politika **47**

Intelektinė nuosavybė **47**

[+ Žr. detalią Teisingumo
Teismo veiklos statistiką](#)

Teisingumo Teismo nariai

Teisingumo Teismą sudaro 27 teisėjai ir 11 generalinių advokatų.

Teisėjai ir generaliniai advokatai yra skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu, pasikonsultavus su komitetu, įgaliotu pateikti nuomonę dėl siūlomų eiti šias pareigas kandidatų tinkamumo. Jų kadencijos trukmė yra šešeri metai ir ji gali būti atnaujinta.

Jie parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonių ir kurie tenkina atitinkamos jų šalies reikalavimus, keliamus aukščiausioms teisėjo pareigoms, arba yra pripažintos kompetencijos teisės specialistai.

Teisėjai vykdo savo pareigas visiškai nešališkai ir nepriklausomai.

Teisingumo Teismo teisėjai iš savo tarpo renka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Teisėjai ir generaliniai advokatai šešerių metų kadencijai paskiria kanclerį.

Generalinių advokatų pareiga – visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti teisinę nuomonę, vadinamąją išvadą, dėl pateiktų nagrinėti bylų. Ši išvada neprivaloma, tačiau joje išdėstomas dar vienas požiūris į bylos dalyką.

2023 m. nebuvo paskirta nė vieno naujo Teisingumo Teismo nario.

K. Lenaerts
Pirmininkas

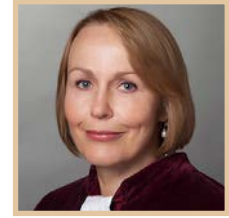
L. Bay Larsen
Pirmininko
pavduotojas

A. Arabadjiev
Pirmosios kolegijos
pirmininkas

A. Prechal
Antrosios kolegijos
pirmininkė

K. Jürimäe
Trečiosios kolegijos
pirmininkė

C. Lycourgos
Ketvirtosios kolegijos
pirmininkas

E. Regan
Penktosios kolegijos
pirmininkas

M. Szpunar
Pirmasis generalinis
advokatas

T. von Danwitz
Šeštosios kolegijos
pirmininkas

F. Biltgen
Septintosios kolegijos
pirmininkas

**N. J. Cardoso
da Silva Piçarra**
Aštuntosios kolegijos
pirmininkas

Z. Csehi
Dešimtosios kolegijos
pirmininkas

**O. Spineanu-
Matei**
Devintosios kolegijos
pirmininkė

J. Kokott
Generalinė advokatė

M. Ilešič
Teisėjas

J.-C. Bonichot
Teisėjas

M. Safjan
Teisėjas

S. Rodin
Teisėjas

**M. Campos
Sánchez-
Bordona**
Generalinis advokatas

P. G. Xuereb
Teisėjas

L. S. Rossi
Teisėja

I. Jarukaitis
Teisėjas

P. Pikamäe
Generalinis advokatas

A. Kumin
Teisėjas

N. Jääskinen
Teisėjas

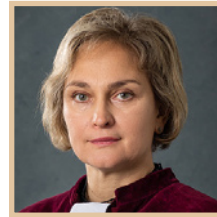
N. Wahl
Teisėjas

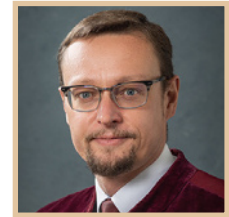
**J. Richard
de la Tour**
Generalinis advokatas

A. Rantos
Generalinis advokatas

I. Ziemele
Teisėja

J. Passer
Teisėjas

D. Gratsias
Teisėjas

**M. L. Arastey
Sahún**
Teisėja

A. M. Collins
Generalinis advokatas

M. Gavalec
Teisėjas

N. Emiliou
Generalinis advokatas

T. Čápetá
Generalinė advokatė

L. Medina
Generalinė advokatė

A. Calot Escobar
Kanceleris

Vyresniškumo tvarka nuo 2023 m. lapkričio 15 d.

B Bendrasis Teismas 2023 m.

Bendrasis Teismas kaip pirmoji instancija daugiausia nagrinėja fizinių arba juridinių asmenų, su kuriais aktai **konkrečiai ir tiesiogiai susiję** (privačių asmenų, įmonių, asociacijų ir kt.), ir valstybių narių pareikštus **tiesioginius ieškinius** dėl Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų ir tiesioginius ieškinius dėl institucijų ar jų tarnautojų padarytos žalos atlyginimo.

Didelė dalis jo nagrinėjamų ginčų yra **ekonominio pobūdžio**: intelektinės nuosavybės (Europos Sąjungos prekių ženklai ir pramoninis dizainas), konkurencijos, valstybės pagalbos ir bankų bei finansinės priežiūros srityse.

Bendrasis Teismas taip pat turi jurisdikciją viešosios tarnybos srityje spręsti Europos Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus.

Dėl Bendrojo Teismo **sprendimų** Teisingumo Teismui **galima pateikti apeliacinį skundą**; jis teikiamas tik dėl teisės klausimų. Bylose, kuriose jau atlikta dviguba kontrolė (iš pradžių nepriklausomos apeliacinės tarybos, vėliau – Bendrojo Teismo), Teisingumo Teismas priima apeliacinį skundą tik jeigu jame keliamas Sąjungos teisės vienovei, darnai ar raidai svarbus klausimas.

Marc van der Woude

Bendrojo Teismo pirmininkas

Bendrojo Teismo veikla ir pokyčiai

2023 m. visapusiškai atsiskleidė Bendrojo Teismo reformos, pagal kurią numatyta padvigubinti jo teisėjų skaičių (Reglamentas 2015/2422), poveikis. Tai matyti iš Teismo veiklos statistikos. Bendrasis Teismas baigė nagrinėti 904 bylas, o gavo 868 bylas (neskaičiuojant metų pabaigoje gautų 404 identiškų bylų), taigi nagrinėjamų bylų skaičius sumažėjo. Be to, pavyko išlaikyti patenkinamo lygio proceso trukmę (vidutiniškai 18,2 mėn.), o tai rodo, kad bylos tvarkomos veiksmingai.

Kartu Bendrasis Teismas įtvirtino savo praktiką daugiau bylų perduoti išplėstinėms kolegijoms. 2023 m. 13,6 % bylų baigė nagrinėti išplėstinės kolegijos ir beveik 120 bylų buvo perduota joms nagrinėti. Kai kurių išskirtinės svarbos bylų Bendrasis Teismas nebevengia perduoti nagrinėti didžiajai 15 teisėjų kolegijai. Būtent šios specialios sudėties Bendrasis Teismas priėmė sprendimą byloje *Venesuela / Taryba* dėl ribojamųjų priemonių, kurių Europos Sąjungos Taryba ėmėsi prieš Venesuelos įmones ir piliečius ([T-65/18 RENV](#); žr. skyrių „Svarbiausių metų sprendimų apžvalga“). Be to, didžiajai kolegijai buvo perduotos nagrinėti keturios bylos, kurias inicijavo keturios Europos teisėjų

1 271 *

gauta byla

1 148

tiesioginiai ieškiniai, iš jų:

Intelektinės ir pramoninės nuosavybės srityje	309
ES viešosios tarnybos srityje	75
Valstybės pagalbos ir konkurencijos srityje	23

13

valstybių narių pareikštų ieškinių

65

nemokamos teisinės pagalbos prašymai

Bylos šalis, kuri neišgali sumokėti su procesu susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą teisinę pagalbą.

organizacijos dėl Lenkijos nacionalinio ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (T-530/22–T-533/22), ir dvi bylos, susijusios su ribojamosiomis priemonėmis, kurių Europos Sąjunga ėmėsi prieš Rusiją dėl karo Ukrainoje (bylos T-635/22 ir T-644/22).

Šiuos džiuginančius rezultatus iš dalies lėmė stabili Teismo sudėtis. 2023 m. nustojo pareigas eiti tik du teisėjai – S. Frimodt Nielsen ir V. Valančius, juos pakeitė S. L. Kalėda ir L. Spangenberg Grønfeldt. Norėtume padėkoti jiems už tai, kad prisidėjo prie gero teisingumo vykdymo Europos Sąjungoje. 2023 m. postą taip pat paliko 18 metų gerai ir ištikimai tarnavęs kancleris E. Coulon, o jo pareigas perėmė V. Di Bucci. E. Coulon tarnybos pabaigos proga buvo surengtas jam pagerbti ir aukšto lygio diskusijoms skirtas [Sąjungos proceso teisės simpoziumas](#).

Visus 2023 m. Bendrasis Teismas tęsė modernizavimo procesą, siekdamas visų pirma pagerinti didelės apimties ir kompleksiškių bylų tvarkymą. Šioms – dažniausiai ekonominės ir finansų teisės srities – byloms tikslinga taikyti proaktyvų metodą, pritaikytą atsižvelgiant į paskirtų resursų lygį ir darbo planavimą. Kadangi prie šio metodo prisijungė ir šalių atstovai, tai leis sutrumpinti proceso trukmę ir geriau atitikti šalių lūkesčius.

Be to, siekdamas visiškai patenkinti teisėtus teisės subjektų lūkesčius dėl dalinio jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimo tam tikrose konkrečiose srityse ir dėl išankstinio apeliacinių skundų priėmimo mechanizmo išplėtimo, Bendrasis Teismas visus 2023 m. stengėsi atlikti būtinus organizavimo tvarkos pakeitimus ir parengti būsimas procesines nuostatas.

* 2023 m. pabaigoje Bendrasis Teismas gavo išskirtinį iš esmės identiškų 404 bylų paketą dėl įgytų arba įgysimų teisių pagal Europos Parlamento narių papildomą pensijų sistemą. Šios bylos buvo sujungtos. Skaičiuojant jas kaip vieną bylą, faktiškai gautos 868 bylos (745 tiesioginiai ieškiniai), o nagrinėjamos 1 438 bylos.

Savvas S. Pappasavvas

Bendrojo Teismo pirmininko pavaduotojas

Jurisprudencijos naujovės

Bendrojo Teismo nagrinėjamiems ginčams būdingi nuolatiniai pokyčiai. Kiekvienas sprendimas, priimtas pagal teisės subjektų pareikštą ieškinį, prisideda prie jurisprudencijos kūrimo. 2023 m. nebuvo išimtis: Bendrasis Teismas turėjo ne tik svarstyti naujus klasikinių sričių klausimus, bet ir nubrėžti gaires nagrinėdamas besivystančių sričių ginčus. Be to, didžioji kolegija turėjo galimybę nagrinėti ypatingą su bendra užsienio ir saugumo politika susijusį klausimą.

Nuo pat įsteigimo Bendrajam Teismui buvo pavesta nagrinėti bylas, kuriose jis atlieka konkurencijos taisyklių taikymo kontrolę. Taigi šiuo aspektu jis yra sukaupęs ypatingą patirtį. Vis dėlto šioje srityje, kaip ir kitose, teisinė aplinka nuolat kinta, todėl jam pateikiami spręsti vis nauji klausimai. Kaip pavyzdį galima paminėti 2023 m. gegužės 24 d. Sprendimą *Meta Platforms Ireland / Komisija (T-451/20)*, kuriame Bendrasis Teismas pirmą kartą nagrinėjo prašymo pateikti informacijos taikant paieškos žodžius teisėtumą pagal [Reglamentą Nr. 1/2003](#) ir virtualios duomenų saugyklos procedūros, skirtos dokumentams, kuriuose yra jautrių asmens

duomenų, tvarkyti, teisėtumą. Bendrasis Teismas turėjo įsitikinti, kad Komisija pareikalavo pateikti tik tą informaciją, kuri leistų jai patikrinti įtarimus dėl pažeidimų, kuriais grindžiamas vykdomas tyrimas (žr. straipsnį „Focus“).

Be to, Europos Sąjungos deliktinės atsakomybės srityje, nors ji yra klasikinė ir sureglamentuota, kilo įdomių naujų klausimų. Bendrajam Teismui buvo pateiktas ieškinys prašant atlyginti turtinę ir neturtinę žalą, kurią *International Management Group* patyrė, kai spaudai buvo nutekinta Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) tyrimo dėl jos teisinio statuso ataskaita. Ieškovė teigė, kad Komisija, su kuria ji buvo sudariusi kelis susitarimus, ir OLAF elgėsi neteisėtai. 2023 m. birželio 28 d. Sprendime *IMG / Komisija (T-752/20)* Bendrasis Teismas patikslino, kokias sąlygas reikia įvykdyti, kad būtų galima konstatuoti pakankamai aiškų teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimą.

Besivystančių sričių ginčų sąrašo viršuje figūruoja bankininkystės ir finansų bylos. Konkrečiau kalbant, Bendrajam Teismui tenka nagrinėti vis daugiau ieškinų, pareiktų dėl 2014 m. įgyvendinto bendro pertvarkymo mechanizmo. Šis mechanizmas numato bankų krizių valdymo sistemą, skirtą svarbiems tam tikrų valstybių narių bankams pertvarkyti. Svarbus vaidmuo čia tenka Bendrai pertvarkymo valdybai, kurios užduotis – parengti ir įgyvendinti žlungančių arba galinčių žlugti bankų pertvarkymą. Keliuose 2023 m. lapkričio 22 d. priimtuose sprendimuose Bendrasis Teismas pirmą kartą pateikė nuomonę dėl prašymo panaikinti Bendros pertvarkymo valdybos sprendimą dėl galimo žalos atlyginimo dėl pertvarkymo poveikį patiriančiams akcininkams ir kreditoriams ([sujungtos bylos *Del Valle Ruíz ir kt. / BPV \(T-302/20, T-303/20 ir T-307/20\)*](#) ir bylos *Molina Fernández / BPV (T-304/20)*, *ACMO ir kt. / BPV (T-330/20)* ir *Galván Fernández-Guillén / BPV (T-340/20)*).

Galiausiai, kalbant apie praeitų metų jurisprudencijos naujienas, negalima nepaminti 2023 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Venesuela / Taryba* ([T-65/18 RENV](#); žr. skyrių „Svarbiausių metų sprendimų apžvalga“). Bendrojo Teismo didžioji kolegija pareiškė nuomonę dėl ribojamųjų priemonių, trečiajai valstybei – šiuo atveju Venesuelai – skirtų dėl nuolat blogėjančios demokratijos, teisinės valstybės ir žmogaus teisių padėties, teisėtumo. Taigi Bendrasis Teismas turėjo spręsti keblius klausimus, susijusius su šios trečiosios valstybės teise būti išklaustyti ir jos nurodytais tariamais tarptautinės teisės pažeidimais.

L. Mancoske

904

išnagrinėtos bylos

786

tiesioginiai ieškiniai, iš jų:

Intelektinės ir pramoninės nuosavybės srityje	278
Valstybės pagalbos ir konkurencijos srityje	163
ES viešosios tarnybos srityje	66

14 valstybių narių pareiktų ieškinių

Vidutinė proceso trukmė: **18,2 mėnesio**

Sprendimų, dėl kurių pateiktas apeliacinis skundas Teisingumo Teisme, procentinė dalis: **31 %**

1 841

nagrinėjama byla

(2023 m. gruodžio 31 d. duomenimis)

Pagrindinės nagrinėtos sritys:

Institucinė teisė	543
Intelektinė ir pramoninė nuosavybė	330
Ekonominė ir pinigų politika	238
Valstybės pagalba ir konkurencija	176
Ribojamosios priemonės	116
ES viešoji tarnyba	111
Galimybė susipažinti su dokumentais	35
Visuomenės sveikata	32
Žemės ūkis	30
Prekybos politika	29

[+ Žr. detalią Bendrojo Teismo veiklos statistiką](#)

Bendrojo Teismo nariai

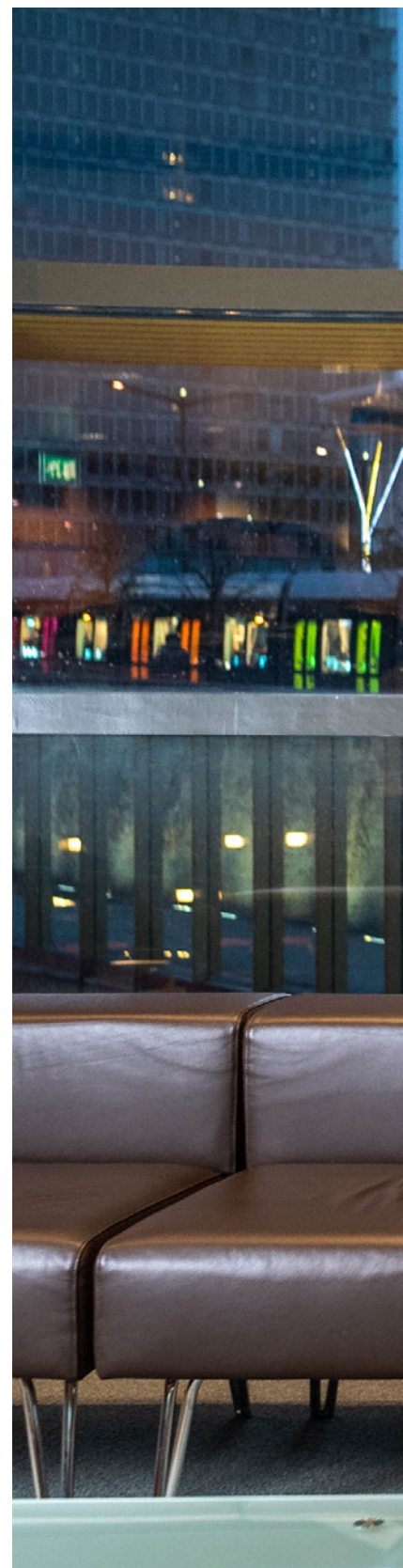
Bendrajį Teismą sudaro po du teisėjus iš kiekvienos valstybės narės.

Teisėjai parenkami iš asmenų, kurių nepriklausomumas nekelia abejonų ir kurie tenkina aukštomis teisėjo pareigoms keliamus reikalavimus. Jie skiriami valstybių narių vyriausybių bendru sutarimu, pasikonsultavus su komitetu, įgaliotą pateikti nuomonę dėl kandidatų tinkamumo eiti teisėjo pareigas. Jų kadencijos trukmė yra šešeri metai ir ji gali būti atnaujinta. Iš savo narių jie trejiems metams renka teismo pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Jie paskiria kanclerį šešerių metų kadencijai.

Teisėjai vykdo savo pareigas visiškai nešališkai ir nepriklausomai.

2023 m. birželio mėn. Vittorio Di Bucci buvo paskirtas Bendrojo Teismo kancleriu.

2023 m. rugsėjo mėn. du teisėjai pradėjo eiti pareigas Bendrajame Teisme: Saulius Lukas Kalėda (Lietuva) ir Louise Spangsberg Grønfeldt (Danija).

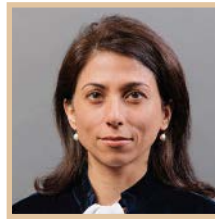
M. van der Woude
Pirmininkas

S. S. Pappasavvas
Pirmininko
pavaduotojas

D. Spielmann
Pirmosios kolegijos
pirmininkas

A. Marcoulli
Antrosios kolegijos
pirmininkė

F. Schalin
Trečiosios kolegijos
pirmininkas

**R. da Silva
Passos**
Ketvirtosios kolegijos
pirmininkas

J. Svenningsen
Penktosios kolegijos
pirmininkas

M. J. Costeira
Šeštosios kolegijos
pirmininkė

**K. Kowalik-
Bańczyk**
Septintosios kolegijos
pirmininkė

A. Kornezov
Aštuntosios kolegijos
pirmininkas

L. Truchot
Devintosios kolegijos
pirmininkas

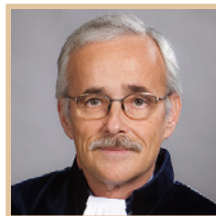
O. Porchia
Dešimtosios kolegijos
pirmininkė

M. Jaeger
Teisėjas

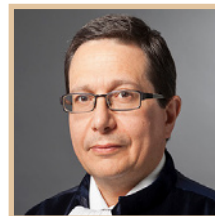
H. Kanninen
Teisėjas

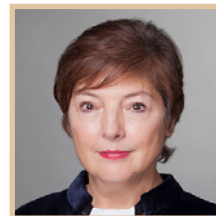
J. Schwarcz
Teisėjas

M. Kancheva
Teisėja

E. Buttigieg
Teisėjas

V. Tomljenović
Teisėja

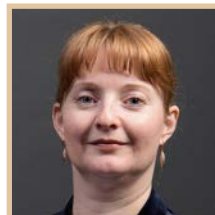
S. Gervasoni
Teisėjas

L. Madise
Teisėjas

N. Póltorak
Teisėja

I. Reine
Teisėja

P. Nihoul
Teisėjas

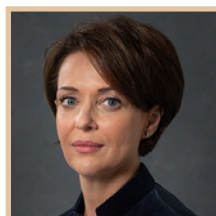
U. Öberg
Teisėjas

C. Mac Eochaidh
Teisėjas

G. De Baere
Teisėjas

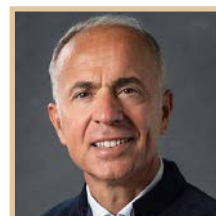
R. Frendo
Teisėja

T. R. Pynnä
Teisėja

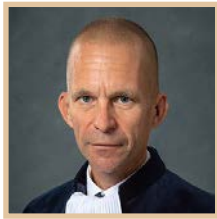
J. C. Laitenberger
Teisėjas

R. Mastroianni
Teisėjas

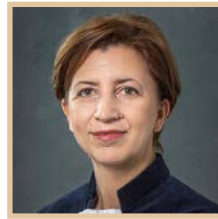
J. Martín y Pérez de Nanclares
Teisėjas

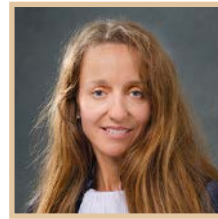
G. Hesse
Teisėjas

M. Sampol Pucurull
Teisėjas

M. Stancu
Teisėja

P. Škvařilová-Pelzl
Teisėja

I. Nõmm
Teisėjas

G. Steinfatt
Teisėja

R. Norkus
Teisėjas

T. Perišin
Teisėja

D. Petrlík
Teisėjas

M. Brkan
Teisėja

P. Zilgalvis
Teisėjas

K. Kecsmár
Teisėjas

I. Gâlea
Teisėjas

I. Dimitrakopoulos
Teisėjas

D. Kukovec
Teisėjas

S. Kingston
Teisėja

T. Tóth
Teisėjas

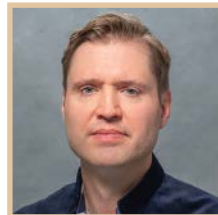
B. Ricziová
Teisėja

E. Tichy-Fisslberger
Teisėja

W. Valasidis
Teisėjas

S. Verschuur
Teisėjas

S. Lukas Kalėda
Teisėjas

L. Spangsbørg Grønfeldt
Teisėja

V. Di Bucci
Kancleris

Vyresniškumo tvarka nuo 2023 m. rugsėjo 27 d.

| C Jurisprudencija 2023

Focus Asmens duomenų apsaugos ir konkurencijos teisės sąveika

2023 m. liepos 4 d. Sprendimas *Meta Platforms ir kt.* (C-252/21)

Vokietijos federalinė konkurencijos institucija uždraudė *Meta* grupės bendrovėms Vokietijoje gyvenančių naudotojų naudojimąsi socialiniu tinklu *Facebook* susieti su jų *Off Facebook* duomenų tvarkymu ir tvarkyti šiuos duomenis be jų sutikimo. Ji teigė, kad toks duomenų tvarkymas neatitinka Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR), todėl tai yra *Meta* grupės piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi.

Gavęs *Meta* grupės skundą dėl šio draudimo, Vokietijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šis nusprendė, kad atlikdama tyrimą dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi valstybės narės konkurencijos institucija turi teisę konstatuoti BDAR pažeidimą. Vis dėlto ji turi lojaliai bendradarbiauti su šiuo reglamentu įsteigtomis specialiomis priežiūros institucijomis. Jei dėl nagrinėjamo elgesio jau yra priimtas šių institucijų arba Teisingumo Teismo sprendimas, konkurencijos institucijai yra privalomas jų vertinimas dėl BDAR.

Teisingumo Teismas taip pat sprendė klausimą, ar vadinamųjų „jautrių“ duomenų tvarkymas, kuris iš esmės draudžiamas pagal BDAR, gali būti išimties tvarka leidžiamas tais atvejais, kai duomenų subjektas tokius duomenis akivaizdžiai paskelbė viešai. Jis nusprendė, kad vien aplinkybė, kad naudotojas apsilankė interneto svetainėse ar taikomuosiose programėlėse, kurios gali atskleisti tokius jautrius duomenis, kaip rasinė ar etninė kilmė, politinės pažiūros, religiniai įsitikinimai ar seksualinė orientacija, nereiškia, kad jis akivaizdžiai viešai paskelbia savo duomenis, kaip tai suprantama pagal BDAR. Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai naudotojas įkelia duomenis

BDAR

Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR) suvienodinama ir nustatoma bendra Sąjungos asmens duomenų apsaugos teisinio reguliavimo tvarka.

Pagal BDAR nustatomi įpareigojimai bet kuriai viešajai ar privačiai įstaigai, renkančiai asmens duomenis Sąjungos teritorijoje. Įstaigoms, nesilaikančioms BDAR nustatytų įpareigojimų, taikomos įvairių rūšių sankcijos.

Skaitmeniniame amžiuje Sąjunga įtvirtino BDAR tokias asmenų teises, kaip teisė į informaciją, teisė būti pamirštam, teisė susipažinti su surinktais asmens duomenimis arba teisė reikalauti, kad jie būtų ištrinti; visos šios teisės padeda stiprinti privataus gyvenimo apsaugą. Šios duomenų apsaugos taisyklės laikomos griežčiausiomis pasaulyje.

arba aktyvuoja integruotus atrankos mygtukus, nebent jis aiškiai iš anksto išreiškė pasirinkimą šiuos duomenis padaryti viešai prieinamus neribotam asmenų skaičiui.

Tai, kad tinklo operatorius užima dominuojančią padėtį, netrukdo naudotojui teisėtai ir laisva valia duoti sutikimą tvarkyti jo duomenis. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad dominuojanti padėtis gali paveikti šių naudotojų pasirinkimo laisvę, ji yra svarbus veiksnys nustatant, ar sutikimas iš tikrųjų buvo duotas teisėtai. Teisingumo Teismas pridūrė, kad operatorius turi įrodyti tokio sutikimo buvimą.

Off Facebook duomenys

Meta Platforms Ireland valdo internetinio socialinio tinklo *Facebook* pasiūlą Sąjungoje. Užsiregistravę *Facebook*, jo naudotojai sutinka su šios bendrovės nustatytais bendrosiomis sąlygomis, apimančiomis duomenų naudojimo ir slapukų politiką. Vadovaudamasi šia politika *Meta Platforms Ireland* renka duomenis, susijusius su naudotojų veikla socialiniame tinkle ir už jo ribų, ir juos susieja su atitinkamų naudotojų *Facebook* paskyromis. Šie duomenys, dar vadinami *Off Facebook* duomenimis, visų pirma apima duomenis, susijusius su lankymusi trečiųjų asmenų interneto svetainėse ir taikomiosiose programėlėse, taip pat duomenis, susijusius su naudojimu kitomis *Meta* grupei priklausančiomis internetinėmis paslaugomis (įskaitant *Instagram* ir *WhatsApp*). Taip surinkti duomenys leidžia asmeniškai pritaikyti *Facebook* naudotojams skirtas reklamas.

Focus FIFA ir UEFA reglamentavimo įgaliojimai ir Sąjungos teisė

2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *European Superleague Company* (C-333/21)

FIFA ir UEFA yra tarptautinės futbolo federacijos, Europoje reglamentuojančios profesionalų futbolą. Jos priėmė taisykles, kuriomis joms suteikiami įgaliojimai išduoti leidimą rengti Europos tarpklubines futbolo varžybas ir eksploatuoti įvairias atitinkamas žiniasklaidos teises. UEFA taip pat organizuoja Europos klubų varžybas, pavyzdžiui, Čempionų lygą.

Dvylika Europos futbolo klubų norėjo įsteigti naujų futbolo varžybų projektą – *Superleague*. Tas projektas gali daryti įtaką UEFA tarpklubinių varžybų eigai ir atitinkamų žiniasklaidos teisių eksploatavimui. FIFA ir UEFA nepritarė projektui ir pagrasino skirti sankcijas klubams ir žaidėjams, kurie nuspręstų jose dalyvauti.

Už projektą atsakinga įmonė *European Superleague Company* užginčijo FIFA ir UEFA taisykles Madrido teisme, o šis Teisingumo Teismui pateikė klausimą dėl jų suderinamumo su Sąjungos teise, pagal kurią draudžiama kliudyti laisvai konkurencijai ir laisvam paslaugų teikimui.

Laikydamasis Sprendime *Bosman* suformuotos jurisprudencijos Teisingumo Teismas pažymėjo, kad sporto varžybų organizavimas ir atitinkamų žiniasklaidos teisių eksploatavimas yra ekonominė veikla, kuriai taikoma Sąjungos teisė.

Jis nusprendė, kad reglamentavimo, kontrolės ir sankcijų skyrimo įgaliojimais, kuriuos FIFA ir UEFA turi galimai konkuruojančių futbolo varžybų, kaip antai *Superleague* projekto, organizavimo atžvilgiu, turi būti naudojamosi skaidriai, objektyviai, nediskriminuojant ir proporcingai, antraip būtų pažeista Sąjungos konkurencijos teisė ir laisvė teikti paslaugas.

Beje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad FIFA ir UEFA taisyklės dėl žiniasklaidos teisių eksploatavimo prieštarauja Sąjungos konkurencijos teisei, jeigu jos neteikia naudos įvairiems su futbolu susijusiems subjektams, pavyzdžiui, užtikrinamos solidarų gautų pajamų perskirstymą. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tos taisyklės gali daryti žalą Europos futbolo klubams, žiniasklaidos rinkose veikiančioms įmonėms, taip pat vartotojams ir televizijos žiūrovams, neleidamos jiems mėgautis naujomis galbūt naujoviškais ar įdomiomis varžybomis.

Sprendime *Bosman* suformuota jurisprudencija

Istoriniame 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendime *Bosman* ([C-415/93](#)) Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal bendrąją taisyklę sporto veikla yra ekonominė veikla, kuriai taikoma Sąjungos teisė. Jis taip pat nusprendė, kad su laisvu darbuotojų judėjimu yra nesuderinamos:

- sporto federacijų priimtose nuostatos dėl pilietybės, pagal kurias sporto klubai gali registruoti tik ribotą kitų valstybių narių pilietybę turinčių profesionalių žaidėjų skaičių, ir
- tų futbolo federacijų nustatytos perėjimo iš klubo į klubą nuostatos, pagal kurias kitos valstybės narės pilietybę turintis profesionalus futbolo žaidėjas, pasibaigus sutarčiai su klubu, gali būti įdarbintas kitos valstybės narės klube tik tuo atveju, jei šis klubas sumokėjo ankstesniam klubui kompensaciją.

Teisingumo Teismas ir sportas

Nuo to laiko, kai buvo priimtas Sprendimas *Bosman*, Teisingumo Teismas kelis kartus turėjo progos spręsti dėl sporto veiklos sąlygų atsižvelgdamas į Sąjungos ekonomikos teisę:

- Sprendime *Bosman* nurodytos nuostatos dėl pilietybės, kiek tai susiję su valstybių narių piliečiais, taip pat negali būti taikomos sportininkams iš valstybės, su kuria Sąjunga sudarė asociacijos ar partnerystės sutartį (2003 m. gegužės 8 d. Sprendimas *Deutscher Handballbund* ([C-438/00](#)) ir 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Simutenkov* ([C-265/03](#))),
- Tarptautinio olimpinio komiteto antidopingo taisyklėms taikoma Sąjungos konkurencijos teisė, tačiau jos jai neprieštarauja, nes tas reglamentavimas reikalingas siekiant užtikrinti tinkamą sporto varžybų eigą (2006 m. liepos 18 d. Sprendimas *Meca-Medina ir Majcen / Komisija* ([C-519/04 P](#))),
- futbolo klubai gali reikalauti proporcingos parengimo kompensacijos už jų parengtus jaunos žaidėjus, jeigu tie žaidėjai pirmąją profesionalaus žaidėjo sutartį nori sudaryti su kitos valstybės narės klubu (2010 m. kovo 16 d. Sprendimas *Olympique Lyonnais* ([C-325/08](#))).

Focus Asmens duomenų apsauga ir kova su įmonių tarpusavio konkurencijos pažeidimais

2003 m. gegužės 24 d. Sprendimas *Meta Platforms Ireland / Komisija (T-451/20)*

2020 m. atlikdama tyrimą dėl įtariamo *Facebook* grupės antikonkurencinio elgesio naudojant asmens duomenis ir valdant socialinio tinklo platformą, Komisija pareikalavo, kad *Meta Platforms Ireland* pateiktų jai visus dokumentus, kuriuos parengė arba gavo trys jos vadovai ir kuriuose yra vienas ar daugiau konkrečių paieškos žodžių.

Tarp šių žodžių buvo žodžių junginiai „big question“ (didelis klausimas), „for free“ (nemokamai), „not good for us“ (mums nenaudinga) ir „shut* down“ (uždaryti).

Nepateikus šios informacijos, *Meta* galėjo būti skirta 8 mln. EUR bauda per dieną.

Europos Sąjungos Bendrajame Teisme *Meta* ginčijo Europos Komisijos prašymo pateikti informacijos teisėtumą. Anot *Meta*, tokie paieškos žodžiai akivaizdžiai yra pernelyg neaiškūs ir pernelyg bendri ir priskiriami prie didelio masto „atsitiktinės paieškos“.

Komisijos įgaliojimai atlikti tyrimą

Europos Sąjungos konkurencijos taisyklėmis draudžiami įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti prekybą tarp valstybių narių ir kurie gali trukdyti konkurencijai vidaus rinkoje, ją riboti ar iškraipyti (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 101 straipsnis). Jomis taip pat draudžiama dominuojančią padėtį rinkoje užimančioms bendrovėms piktnaudžiauti ta padėtimi, pavyzdžiui, nustatyti nesąžiningas kainas, riboti gamybą arba atsisakyti diegti naujoves ir taip pakenkti vartotojams (SESV 102 straipsnis).

ES reglamentas Nr. 1/2003 atlieka labai svarbų vaidmenį įgyvendinant konkurencijos taisykles. Pagal jį Europos Komisijai suteikiami platūs įgaliojimai atlikti tyrimą. Visų pirma Komisija gali atlikti patikrinimus ir apklausti asmenis, galinčius turėti svarbios informacijos.

Kartu *Meta* pateikė laikinųjų apsaugos priemonių prašymą, kad būtų sustabdytas Komisijos prašymo nagrinėjimas, kol Bendrasis Teismas priims sprendimą dėl bylos esmės.

2020 m. spalio 29 d. Bendrojo Teismo pirmininkas priėmė nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių prašymo. Jis nurodė sustabdyti Europos Komisijos sprendimo vykdymą, kol bus nustatyta speciali prašomų dokumentų, kurie nėra susiję su *Meta* komercine veikla ir kuriuose, be kita ko, yra jautrių asmens duomenų („saugomi dokumentai“), pateikimo procedūra. Vadovaudamasi šia nutartimi, Komisija šiems saugomiems dokumentams nustatė virtualios duomenų saugyklos procedūrą. Pagal šią procedūrą dokumentai galėjo būti pridėti prie tyrimo medžiagos tik po to, kai juos šioje virtualioje saugykloje išnagrinėjo ribotas skaičius tyrimo grupės narių ir *Meta* advokatų.

2023 m. gegužės 24 d. Bendrasis Teismas priėmė sprendimą dėl bylos esmės. Jis atmetė visą *Meta* ieškinį.

Savo sprendime Bendrasis Teismas priminė plačius Europos Komisijos įgaliojimus atlikti tyrimus siekiant kontroliuoti, ar įmonės laikosi konkurencijos taisyklių. Šiomis aplinkybėmis gali būti naudinga naudoti konkrečius paieškos žodžius.

META

Meta yra tarptautinė technologijų bendrovė, įsikūrusi Jungtinėse Amerikos Valstijose. Be *Instagram* ir *WhatsApp*, vienas iš jos pagrindinių produktų yra socialinis tinklas *Facebook*, kuriame registruoti naudotojai gali kurti profilius, įkelti nuotraukas ir vaizdo įrašus, siųsti žinutes ir palaikyti ryšius su kitais asmenimis. *Meta* taip pat siūlo skelbimų internete paslaugą, vadinamą *Facebook Marketplace*, suteikiančią naudotojams galimybę pirkti ir parduoti prekes.

Laikinųjų apsaugos priemonių taikymas

Laikinųjų apsaugos priemonių prašymo tikslas – nedelsiant sustabdyti institucijos akto vykdymą, kol bus išnagrinėtas ieškinys ir priimtas galutinis sprendimas. Tam, kad Bendrojo Teismo pirmininkas galėtų taikyti šią laikinąją apsaugos priemonę, ieškinys *prima facie* negali atrodyti neturintis rimto pagrindo. Prašymą patekęs asmuo taip pat turi įrodyti, kad, nesustabdžius vykdymo, jis patirtų didelę ir nepataisomą žalą. Galiausiai pažymėtina, kad priimant sprendimą prašymą pateikusio asmens interesai turi būti suderinti su kitų šalių interesais ir viešuoju interesu.

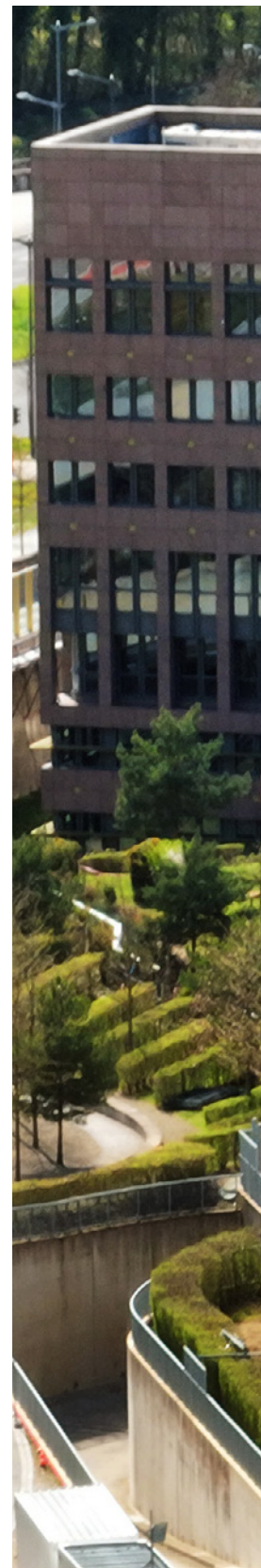
Atsakydamas į *Meta* argumentą, kad tyrimas naudojant paieškos žodžius yra kišimasis į atitinkamų darbuotojų privatų gyvenimą, Bendrasis Teismas teigė, kad tai yra tinkama priemonė siekiant bendrojo intereso tikslų, t. y. išsaugoti Sąjungos Sutartyse įtvirtintą konkurencijos sistemą.

Šiuo aspektu Bendrasis Teismas pabrėžė, kad buvo imtasi papildomų priemonių. Saugomi dokumentai turėjo būti perduoti Komisijai atskiroje elektroninėje laikmenoje ir perkelti į virtualią duomenų saugyklą. Prie šios saugyklos prieiga buvo suteikta tik ribotam skaičiui grupės, kuriai pavesta atlikti tyrimą, narių. Į bylą įtrauktini dokumentai turėjo būti atrinkti dalyvaujant *Meta* advokatams. Tuo atveju, jei liktų nesutarimų dėl dokumento kvalifikavimo, taip pat numatyta ginčų sprendimo sistema.

Byla T-452/20

Tuo pačiu metu kaip ir byloje T-451/20 nagrinėtu atveju Komisija pateikė *Meta Platforms Ireland* prašymą pateikti informacijos, atlikdama lygiagretų tyrimą dėl tam tikrų veiksmų, susijusių su *Facebook Marketplace* platforma. *Meta Platforms Ireland* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo Bendrasis Teismas atmetė tos pačios dienos sprendimu byloje [T-452/20](#).

Meta pateikė Teisingumo Teismui apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimų bylose T-451/20 ir T-452/20 (nagrinėjamos bylos C-497/23 P ir C-496/23 P).

Focus Sąjungos įmonių apsauga nuo JAV nustatytų ekstrateritorinių sankcijų

2023 m. liepos 12 d. Sprendimas *IFIC Holding / Komisija (T-8/21)*

2018 m. JAV pasitraukė iš Irano branduolinės programos sutarties, kurios tikslas – kontroliuoti Irano branduolinę programą ir panaikinti Iranui taikomas ekonomines sankcijas. Dėl šio pasitraukimo JAV vėl įvedė sankcijas Iranui ir tam tikriems į sąrašą įtrauktiems asmenims; šių asmenų turtas buvo įšaldytas. Taip pat vėl uždrausta palaikyti komercinius santykius su bet kuriuo asmeniu ar subjektu, įtrauktu į JAV valdžios institucijų sudarytą sąrašą. Šis draudimas buvo taikomas ir už JAV teritorijos ribų įsteigtoms įmonėms, įskaitant Sąjungos įmones.

Trečiųjų šalių priimtų įstatymų ekstrateritorialus poveikis

Teisės akto eksteritorialumas apibrėžiamas kaip teisės akto poveikis už jį priėmusios valstybės ribų. Europos Sąjungos blokavimo statutu ([Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 2271/96](#)) Sąjungos ūkio subjektai saugomi nuo trečiųjų šalių įstatymų eksteritorialaus taikymo. Europos Sąjunga šį statutą priėmė 1996 m., siekdama apsaugoti Sąjungos įmones, į kurių komercinę veiklą su Kuba, Iranu ar Libija taikėsi JAV.

2018 m., reaguodama į JAV pasitraukimą iš Irano branduolinės sutarties, Sąjunga atnaujino savo Blokavimo statutą ir į jį įtraukė vėl iš naujo įvestas JAV ekstrateritorines sankcijas. Šis žingsnis yra Sąjungos paramos tolesniam ir visapusiame Irano branduolinio susitarimo įgyvendinimui išraiška, visų pirma palaikant Sąjungos ir Irano prekybos ir ekonominius santykius.

Reaguodama į šį pakartotinį sankcijų įvedimą, Europos Sąjunga atnaujino savo vadinamąjį „Blokavimo statutą“, kad apsaugotų savo įmonių interesus. Siekiant apsaugoti Sąjungos įmones nuo JAV sankcijų eksteritorialaus taikymo poveikio, joms buvo uždrausta laikytis šių sankcijų, išskyrus atvejus, kai tai daryti leido Europos Komisija. Pažymėtina, kad toks leidimas gali būti suteiktas, kai užsienio sankcijų nesilaikymas gali padaryti didelę žalą atitinkamos įmonės ar Sąjungos interesams.

IFIC Holding AG yra Vokietijos bendrovė, kurios akcijos netiesiogiai priklauso Irano valstybei ir kuri į sąrašą įtraukta 2018 m. Dėl šio įtraukimo *Clearstream Banking AG*, vienintelis vertybinių popierių bankas depozitoriumas, turintis leidimą Vokietijoje, nutraukė IFIC dividendų, jos gautų iš įvairių Vokietijos įmonių, kurių akcijų turėjo, mokėjimą ir užblokavo juos atskiroje sąskaitoje.

Clearstream taip pat paprašė Komisijos leidimo laikytis JAV sankcijų, kiek tai susiję su IFIC vertybiniais popieriais ar lėšomis. Iš pradžių Komisija 2020 m. balandžio mėn. šį leidimą suteikė 12 mėnesių, vėliau 2021 ir 2022 m. jo galiojimą pratęsė. IFIC šiuos sprendimus apskundė Bendrajam Teismui, pateikdama ieškinį dėl panaikinimo.

Bendrasis Teismas atmetė IFIC ieškinį ir leido *Clearstream Banking AG* laikytis Iranui nustatytų JAV sankcijų. Bendrasis Teismas nusprendė, kad nors Komisija privalėjo atsižvelgti į leidimo prašančios įmonės (*Clearstream*) interesus, ji neprivalėjo atsižvelgti į IFIC (į sąrašą įtrauktos įmonės) interesus ar išnagrinėti kitas, mažiau ją ribojančias galimybes. Jis taip pat nusprendė, kad tikslai, kurių Europos Sąjunga siekia trečiosios šalies nustatytų ekstrateritorinių sankcijų aplinkybėmis, pateisina IFIC teisės būti išklaustyti per sprendimų priėmimo procedūrą, kuriai pasibaigus Komisija suteikia atitinkamą leidimą, apribojimą.

leškinys dėl panaikinimo

Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama panaikinti Sąjungos teisei prieštaraujančius Sąjungos institucijų teisės aktus. Tam tikromis sąlygomis valstybės narės, Sąjungos institucijos ir asmenys Teisingumo Teisme arba Bendrajame Teisme gali pareikšti ieškinį dėl panaikinimo. Jeigu ieškinys pagrįstas, teisės aktas panaikinamas. Atitinkama institucija turi užpildyti teisės spragą, kuri gali atsirasti panaikinus teisės aktą.

Byla *Bank Melli Iran* (C-124/20)

Šioje byloje Irano valstybinis bankas BMI rėmėsi Blokavimo statutu Vokietijos teismuose, siekdamas ginčyti JAV sankcijų taikymą Vokietijoje. Teisingumo Teismas, pirmą kartą nagrinėjęs bylą dėl Europos Sąjungos blokavimo statuto, nusprendė, kad Sąjungos teisėje įtvirtintu draudimu laikytis Jungtinių Amerikos Valstijų Iranui taikomų sankcijų galima remtis nacionaliniuose teismuose vykstant civiliniam procesui.

Svarbiausių metų sprendimų apžvalga

Vartotojai

Sąjungos vartotojų politika siekiama užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą, ekonominius ir teisinius interesus, kad ir kur Sąjungoje jie gyvena, keliauja ar apsiperka.

Teisingumo Teismas: ES vartotojų teisių užtikrinimas

[+](#) Žr. vaizdo įrašą *YouTube* kanale

Privatus asmuo pareiškė ieškinį bendrovei *Mercedes-Benz Group*, teigdamas, kad ši grupė padarė jam žalą, jo įsigytoje motorinėje transporto priemonėje įdiegusi programinę įrangą (vadinamąjį valdiklį), sumažinančią išmetamųjų dujų recirkuliaciją šaltuoju metų laiku. Anot jo, ši programinė įranga kenkia aplinkai ir prieštarauja Sąjungos teisei. Pagal Vokietijos teisę paprasto neatsargumo atvejais teisė į žalos atlyginimą gali būti pripažinta, kai pažeistas įstatymas, kurio paskirtis – apsaugoti kitus. Taigi Vokietijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar pagal Sąjungos teisę ginami konkretūs pavienio tokios transporto priemonės pirkėjo interesai. Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sąjungos teisėje įtvirtintas automobilių gamintojo ir pavienio motorinės transporto priemonės pirkėjo tiesioginis ryšys. Taigi **motorinės transporto priemonės su įrengtu neteisėtu valdikliu pirkėjas turi teisę iš jos gamintojo gauti žalos atlyginimą**, jei dėl šio valdiklio patyrė žalą.

[+](#) 2023 m. kovo 21 d. Sprendimas *Mercedes-Benz Group* ([C-100/21](#))

Ispanijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl vietos teisės aktų, reglamentuojančių asmeninių automobilių su vairuotoju nuomos (PHV) paslaugas Barselonos aglomeracijoje, suderinamumo su Sąjungos teise. Pagal šiuos teisės aktus reikalaujama, kad įmonės, kurios jau turi leidimą teikti šias paslaugas nacionaliniu lygmeniu, gautų papildomą licenciją veiklai Barselonos aglomeracijoje vykdyti. Jais taip pat ribojamas PHV paslaugų licencijų skaičius iki vienos trisdešimtųjų taksų paslaugų licencijų, išduotų šioje aglomeracijoje, skaičiaus. Teisingumo Teismas nusprendė, kad papildomos, be jau turimos nacionaliniu lygiu galiojančios, licencijos reikalavimas gali būti būtinas siekiant gero eismo valdymo tikslo, tačiau **PHV paslaugų licencijų skaičiaus apribojimas yra nepateisinamas įsisteigimo laisvės ribojimas, taigi prieštarauja Sąjungos teisei.**

⊕ 2023 m. birželio 8 d. Sprendimas *Prestige and Limousine* ([C-50/21](#))

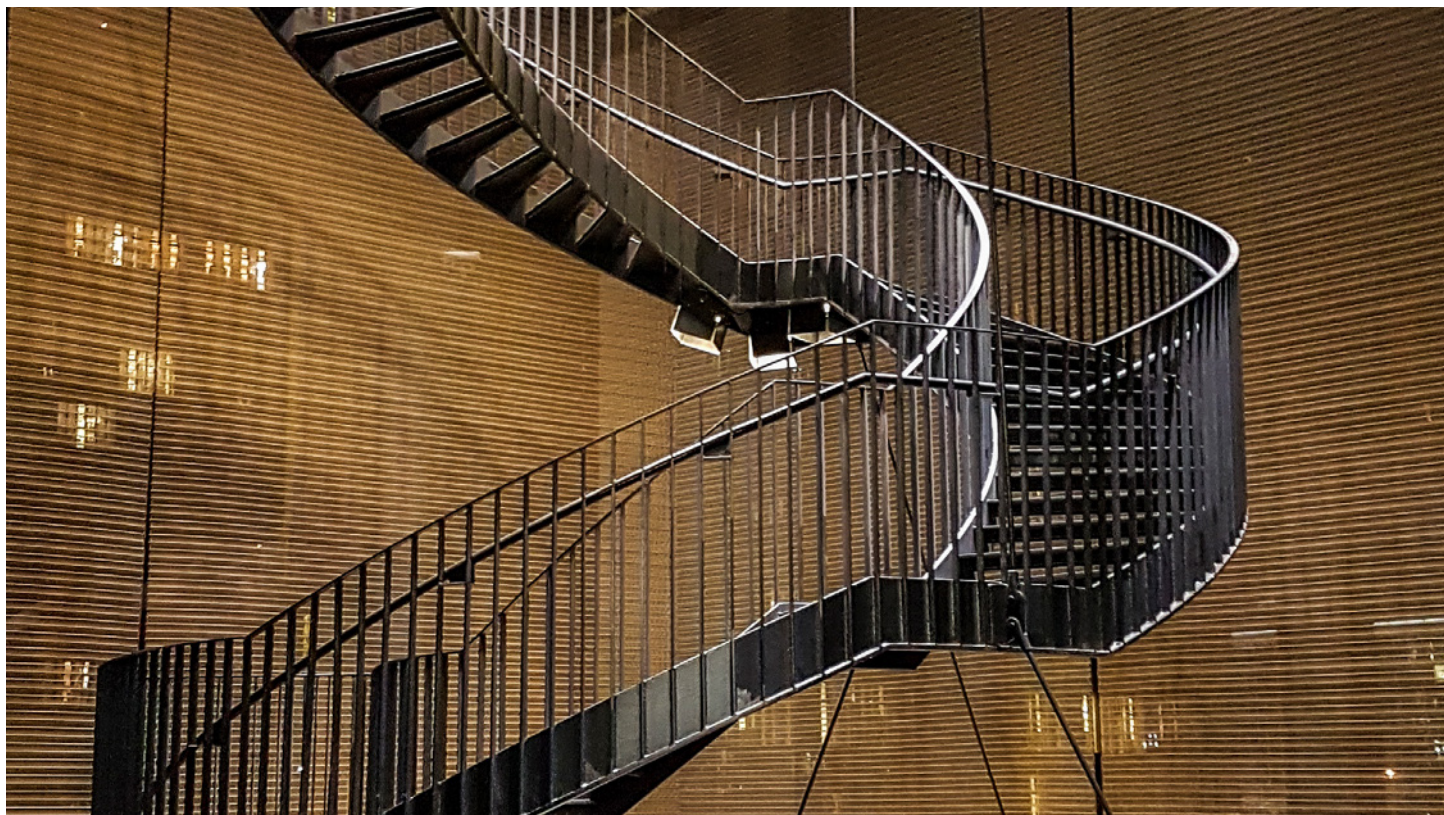
Netoli Briugės (Belgija) viešuoju keliu dviračiu su elektrine pavara važiuosį dviratininką partrenkė automobilis, po kelių mėnesių jis mirė. Vykstant teismo procesui dėl galimos teisės į kompensaciją nustatymo, kilo ginčas dėl to, ar dviratis su elektrine pavara turėtų būti laikomas „transporto priemone“. Šis kvalifikavimas (priklausantis nuo Sąjungos direktyvos išaiškinimo) yra labai svarbus nustatant, ar nukentėjęs buvo „motorinės transporto priemonės“ vairuotojas, ar turėjo teisę į žalos atlyginimą automatiškai, kaip „pažeidžiamas eismo dalyvis“ pagal Belgijos teisę. Savo sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad **dviračiui su elektrine pavara netaikoma pareiga apdrausti transporto priemones**, nes jis nėra varomas tik mechanine energija. Aparatai, kurie veikia varomi ne vien mechanine energija, kaip antai dviratis su elektrine pavara, kuris dėl pradinės raumenų jėgos gali įsibėgėti iki 20 km/h, negali sukelti tokios žalos asmeniui ar turtui, kuri galėtų būti panaši į žalą, sukeltą motociklu, automobiliu, sunkvežimių ar kitų transporto priemonių, varomų vien mechanine energija, nes pastarieji gali važiuoti kur kas greičiau.

⊕ 2023 m. spalio 12 d. Sprendimas *KBC Verzekeringen* ([C-286/22](#))

Covid-19 pandemija paskatino kai kurias valstybes nars, įskaitant Slovakiją, patvirtinti priemonės, susijusias su kelionių agentūrų vykdomu sumų, sumokėtų už dėl sveikatos priežasčių atšauktas atostogas, grąžinimu. Pagal šias nacionalinės teisės nuostatas leidžiama suteikti kuponus, kuriuos galima panaudoti per aštuoniolika mėnesių, o nepanaudojus pinigai gali būti grąžinami tik pasibaigus šiam laikotarpiui. Šios priemonės buvo grindžiamos nemokumo rizika ir sunkumais, su kuriais susidūrė kelionių organizatoriai. Teisingumo Teismas nusprendė, kad **valstybės narės negali remtis *force majeure* aplinkybėmis, kad nukryptų nuo pareigos grąžinti visą sumokėtą sumą pagal Kelionės paslaugų paketų direktyvą**. Jis konstatavo, kad kelionės vertė turi būti grąžinta pinigais: kelionių agentūros negali siūlyti kuponų, išskyrus atvejus, kai keliautojas savanoriškai sutinka su tokia tvarka. Taigi iš dalies pakeitusi teisės aktus taip, kad iš keliautojų buvo laikinai atimta teisė nutraukti kelionės paslaugų paketo sutartį nemokant nutraukimo mokesčio ir atgauti visas sumokėtas sumas, Slovakija neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę.

⊕ 2023 m. birželio 8 d. sprendimai *UFC que Choisir ir CLCV* ([C-407/21](#)) ir *Komisija / Slovakija* (C-540/21)

Aplinka

Sąjunga yra įsipareigojusi išsaugoti ir gerinti aplinkos kokybę bei saugoti žmonių sveikatą. Ji remiasi atsargumo ir prevencijos principais, taip pat principu „teršėjas moka“.

Teisingumo Teismas ir aplinkos apsauga

+ [Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

2018 m. Teisingumo Teismas nusprendė, kad Rumunija privalėjo nutraukti neteisėtą atliekų šalinimą ir uždaryti 68 sąvartynus, kuriems nebuvo išduotas leidimas. 2022 m., manydama, kad Rumunija vis dar neįvykdė 2018 m. teismo sprendimo, Komisija pareiškė naują ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Teisingumo Teismas konstatavo, kad Rumunijoje vis dar veikia 31 sąvartynas, kuriems nebuvo išduotas leidimas. **Taigi iš Rumunijos priteista sumokėti 1,5 milijono eurų vienkartinę sumą ir 600 eurų periodinę baudą už kiekvieną sąvartyną, kuriam nebuvo suteiktas leidimas, ir už kiekvieną vėlavimo dieną.** Nustatydamas mokėtinos baudos sumą **Teisingumo Teismas atsižvelgė į pažeidimo sunkumą, jo trukmę ir į Rumunijos mokumą.** Dėl 2018 m. sprendimo nevykdymo kyla didelė taršos rizika ir didelės pasekmės žmonių sveikatai, nes kenksmingos medžiagos išleidžiamos į dirvožemį, orą ir vandenį.

+ 2023 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Rumunija (C-109/22)*

Asmens duomenys

Europos Sąjungoje priimta teisės aktų, sudarančių tvirtą ir nuoseklų asmens duomenų apsaugos pagrindą. Tokių duomenų tvarkymas ir saugojimas turi atitikti teisės aktuose nustatytas teisėtumo sąlygas, visų pirma apsiriboti tik tuo, kas būtina, ir neproporcingai nepažeisti teisės į privatų gyvenimą.

Teisingumo Teismas skaitmeniniame pasaulyje

[+](#) Žr. vaizdo įrašą *YouTube* kanale

Remdamasis BDAR, pilietis paprašė *Österreichische Post*, pagrindinio pašto ir logistikos paslaugų operatoriaus Austrijoje, nurodyti duomenų gavėjų, kuriems šis operatorius atskleidė jo asmens duomenis, tapatybę. Austrijos Aukščiausiasis Teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar pagal BDAR duomenų subjektui suteikiama teisė žinoti konkrečią duomenų gavėjų tapatybę. Teisingumo Teismas atsakė, kad, **asmens duomenis atskleidus arba ketinant atskleisti duomenų gavėjams, duomenų valdytojas privalo duomenų subjekto prašymu nurodyti šių duomenų gavėjų tapatybę**. Tik tais atvejais, kai šių duomenų gavėjų (dar) neįmanoma nustatyti, duomenų valdytojas gali nurodyti tik atitinkamų duomenų gavėjų kategorijas. Taip yra ir tuo atveju, kai duomenų valdytojas įrodo, kad prašymas yra akivaizdžiai nepagrįstas arba perteklinis.

[+](#) 2023 m. sausio 12 d. Sprendimas *Österreichische Post* ([C-154/21](#))

2014 m. darbuotojas, kuris taip pat buvo banko *Pankki S* klientas, sužinojo, kad kiti banko darbuotojai kelis kartus tikrino jo asmens duomenis. Suabejojęs šio tikrinimo teisėtumu, šis darbuotojas, tuo metu jau atleistas iš darbo *Pankki S*, paprašė šio banko pranešti jam darbuotojų, kurie tikrino jo asmens duomenis, tapatybę, tikslias tikrinimo datas ir priežastis. *Pankki S* atsisakė atskleisti darbuotojų tapatybę, motyvuodamas tuo, kad ši informacija yra darbuotojų asmens duomenys. Suomijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šis nusprendė, kad **kiekvienas asmuo turi teisę žinoti, kada ir dėl kokių priežasčių buvo tikrinti jo asmens duomenys**, o tai, kad duomenų valdytojas vykdo bankinę veiklą, neturi įtakos šios teisės apimčiai.

⊕ 2023 m. birželio 22 d. Sprendimas *Pankki S* ([C-579/21](#))

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šis nusprendė, kad pagal Direktyvą dėl privatumo ir elektroninių ryšių draudžiama elektroninių ryšių duomenis, saugomus elektroninių ryšių paslaugų teikėjų ir vėliau perduotus kompetentingoms institucijoms siekiant kovoti su sunkiais nusikaltimais, naudoti tiriant korupcinio pobūdžio tarnybinius nusižengimus viešojoje tarnyboje. Be to, srauto ir vietos nustatymo duomenys, paslaugų teikėjų saugomi siekiant kovoti su sunkiais nusikaltimais ir pateikti kompetentingoms institucijoms, vėliau **negali būti perduoti kitoms institucijoms ir naudojami norint kovoti su korupcinio pobūdžio tarnybiniais nusižengimais.**

⊕ 2023 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas [*Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra \(C-162/22\)*](#)

Pacientas paprašė savo odontologo nemokamai jam pateikti jo medicinos dokumentų kopiją, tačiau odontologas pareikalavo padengti šios kopijos pateikimo išlaidas. Manydamas, kad turi teisę gauti nemokamą kopiją, pacientas kreipėsi į Vokietijos teismus. Atsakydamas į jam pateiktą prejudicinį klausimą, Teisingumo Teismas priminė, kad BDAR įtvirtinta paciento teisė gauti pirmąją savo medicinos dokumentų kopiją iš esmės nepatiriant jokių išlaidų, ir duomenų valdytojas gali reikalauti sumokėti tik už kitas kopijas. Taigi odontologas privalo **nemokamai pateikti pirmąją paciento duomenų kopiją**, o pacientas neprivalo pagrįsti savo prašymo.

⊕ 2023 m. spalio 26 d. Sprendimas [*FT \(Medicinos dokumentų kopijos\) \(C-307/22\)*](#)

Vienodas požiūris ir darbo teisė

Europos Sąjungoje yra daugiau nei 240 milijonų darbuotojų. Taigi daugeliui piliečių tiesioginę naudą teikia Sąjungos darbo teisės nuostatos, kuriomis nustatomi minimalūs darbo ir įdarbinimo sąlygų standartai ir taip papildoma valstybių narių vykdoma politika.

Teisingumo Teismas: vienodo požiūrio užtikrinimas ir mažumų teisių apsauga

[+](#) [Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Teisingumo Teismas ir jūsų darbo vieta – kaip saugomos darbuotojų teisės

[+](#) [Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Lenkijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šis priminė, kad Direktyvoje 2000/78 dėl vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje numatyta **apsauga nuo diskriminacijos taikoma bet kokiai realiai profesinei veiklai**, vykdomai esant stabiliems teisiniams santykiams. Ji taip pat taikoma pagal rangos sutartį savarankiškai dirbančio paslaugų teikėjo vykdomai veiklai. Dėl sprendimo nutraukti tokią sutartį ir jos nepratęsti savarankiškai dirbantis asmuo atsiduria panašioje padėtyje kaip atleistas darbuotojas. Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad **laisvė sudaryti sutartis negali pateisinti atsisakymo sudaryti sutartį su asmeniu dėl jo seksualinės orientacijos**.

[+](#) 2023 m. sausio 12 d. Sprendimas *TP (Audiovizualinės medžiagos valstybinei televizijai montažo režisierius)* ([C-356/21](#))

Vokietijos pilotas dirbo oro transporto bendrovėje ne visą darbo laiką, o jo darbo sutartyje buvo numatytas bazinis darbo užmokestis, priklausantis nuo tarnybinio skrydžio laiko. Jis taip pat galėjo gauti papildomą darbo užmokestį, jei per mėnesį išdirbdavo tam tikrą skaičių tarnybinių skrydžio valandų ir viršydavo tam tikras sutartyje nustatytas ribines vertes. Tačiau šios ribinės vertės buvo vienodos visą ir ne visą darbo laiką dirbantiems pilotams. Vokietijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar nacionalinės teisės normos, pagal kurias reikalaujama, jog tam, kad gautų papildomą darbo užmokestį, ne visą darbo laiką dirbantis darbuotojas išdirbtų tiek pat valandų, kiek ir visą darbo dieną dirbantis darbuotojas, yra pagal Sąjungos teisę draudžiama diskriminacija. Teisingumo Teismas atsakė teigiamai, pabrėždamas, kad **dėl padidinto darbo užmokesčio mokėjimo viršijus tam tikrą darbo valandų skaičių ne visą darbo laiką dirbantis darbuotojas negali atsidurti mažiau palankioje padėtyje.**

⊕ 2023 m. spalio 19 d. Sprendimas *Lufthansa CityLine* ([C-660/20](#))

Vengrijos nacionalinėje geležinkelių bendrovėje MÁV-START dirbantis traukinio mašinistas ginčijo darbdavio sprendimą nesuteikti jam bent 11 valandų nepertraukiamo kasdienio poilsio laiko. Pagal Darbo laiko direktyvą toks poilsio laikas turi būti suteikiamas darbuotojui per kiekvieną 24 valandų laikotarpį, kai šis laikotarpis yra prieš kassavaitinio poilsio ar atostogų laikotarpį arba po jo. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kasdienio ir kassavaitinio poilsio laikotarpiai yra dvi savarankiškos teisės, kuriomis siekiama skirtingų tikslų. **Kasdienio poilsio laikotarpis nėra kassavaitinio poilsio laikotarpio dalis, o jį papildo, net jei yra iškart prieš kassavaitinio poilsio laikotarpį.** Todėl darbuotojams turi būti užtikrinta galimybė veiksmingai pasinaudoti šiomis abiem teisėmis.

⊕ 2023 m. kovo 2 d. Sprendimas *MÁV-START* ([C-477/21](#))

Sąjungos pilietybė

Kiekvienas asmuo, turintis Sąjungos valstybės narės pilietybę, automatiškai yra Europos Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo. Europos Sąjungos piliečiai naudojami konkrečiomis teisėmis, kurias garantuoja Sąjungos sutartys.

Motinos, Danijos pilietės, ir tėvo, JAV piliečio, dukra nuo gimimo JAV turėjo Danijos ir JAV pilietybes; sulaukusi 22 metų ji pateikė Danijai prašymą išsaugoti Danijos pilietybę, tačiau pagal taikomus Danijos teisės aktus šis prašymas netenkintas. Danijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą su klausimu dėl šių teisės aktų suderinamumo su Sąjungos teise ir Teisingumo Teismas nusprendė, kad Danija iš principo gali numatyti, kad jos piliečiai, gimę užsienyje ir niekada negyvenę jos teritorijoje, netenka Danijos pilietybės sulaukę 22 metų amžiaus. Vis dėlto tokia priemonė turi atitikti proporcingumo principą, kai ji lemia ir Sąjungos pilietybės netekimą. Taip yra tuomet, kai atitinkamas asmuo neturi kitos valstybės narės pilietybės. Taigi **pagal Sąjungos teisę draudžiamas galutinis Danijos pilietybės, taigi ir Sąjungos pilietybės, netekimas, kai atitinkamas asmuo nebuvo įspėtas** ir neturėjo galimybės prašyti individualiai išnagrinėti šio netekimo pasekmių.

⊕ 2023 m. rugsėjo 5 d. Sprendimas *Udlændinge- og Integrationsministeriet* (C-689/21)

Migracija

Europos Sąjunga yra priėmusi teisės normų rinkinį, kuriuo siekiama sukurti veiksmingą, humanišką ir saugią Europos migracijos politiką. Bendroje Europos prieglobsčio sistemoje nustatyti minimalieji požiūrio į visus prieglobsčio prašytojus ir visų prieglobsčio prašymų nagrinėjimo standartai visoje Sąjungoje.

Du Sirijos piliečiai X ir Y susituokė 2016 m. Sirijoje ir susilaukė dviejų vaikų. 2019 m. Y išvyko iš Sirijos į Belgiją, o X ir du jų vaikai liko Sirijoje. 2022 m. Belgijos institucija pripažino Y pabėgėlio statusą Belgijoje. X ir vaikų advokatas elektroniniu paštu pateikė prašymą dėl šeimos susijungimo, kad jie galėtų atvykti pas Y į Belgiją, nurodydamas, kad dėl išskirtinių aplinkybių šiaurės vakarų Sirijoje jie negali nuvykti į Belgijos diplomatinę atstovybę pateikti prašymo. *Office des étrangers* (Užsieniečių reikalų tarnyba) atsakė, kad pagal Belgijos teisę tokio prašymo negalima pateikti elektroniniu paštu, ir paragino X ir jos vaikus susisiekti su Belgijos ambasada. Belgijos teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą ir šis nusprendė, kad **Belgijos teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama asmeniškai atvykti į diplomatinę atstovybę norint pateikti prašymą dėl šeimos susijungimo, prieštarauja Sąjungos teisei**. Vis dėlto teisės normose gali būti numatyta galimybė reikalauti asmeniškai dalyvauti vėlesniame procedūros etape.

⊕ 2023 m. balandžio 18 d. Sprendimas *Afrin* ([C-1/23 PPU](#))

Vengrija priėmė įstatymą, pagal kurį reikalaujama, kad jos teritorijoje arba pasienyje esantys trečiųjų šalių piliečiai arba asmenys be pilietybės pirmiausia kreiptųsi į vieną iš jos ambasadų užsienyje – Serbijoje arba Ukrainoje, ten pateiktų ketinimų pareiškimą bei gautų leidimą atvykti į šalį ir tik tada galėtų prašyti tarptautinės apsaugos. Teisingumo Teismas nusprendė, kad **pernelyg apsunkinama prieglobsčio prašymo procedūrą Vengrija sudarė nepagrįstų kliūčių prieglobsčio prašytojams, prieštaraujančių pagrindiniams Sąjungos principams**. Ši priemonė negali būti pateisinama kova su užkrečiamosiomis ligomis dėl Covid-19 pandemijos, nes yra neproporcinga siekiamam tikslui.

⊕ 2023 m. birželio 22 d. Sprendimas *Komisija / Vengrija* ([C-823/21](#))

Teisinė valstybė

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, kaip ir Europos Sąjungos sutartyje, aiškiai daroma nuoroda į teisinę valstybę, vieną iš valstybėms narėms bendrų vertybių. Teismų nepriklausomumas ir nešališkumas yra vienas iš esminių teisinės valstybės elementų.

Teisinės valstybės apsauga Europos Sąjungoje

+ [Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Komisija Teisingumo Teisme ginčijo 2019 m. gruodžio mėn. Lenkijos teismų reformą. Teisingumo Teismas tenkino Komisijos ieškinį ir priminė, kad **valstybės narės privalo vengti bet kokio teisės aktų, reglamentuojančių teisingumo sistemos organizavimą, regreso teisinės valstybės vertybės atžvilgiu.** Teisingumo Teismas nusprendė, kad su Sąjungos teise nesuderinama situacija, kai kyla rizika, kad klausimus dėl Sąjungos teisę taikančių nacionalinių teisėjų statuso ir pareigų vykdymo spres nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimo neatitinkantis teismas. Be to, nacionaliniams teisėjams negali būti kliudoma vertinti, ar teismas arba teisėjas atitinka iš Sąjungos teisės kylančius veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, ir prireikus dėl to pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Galiausiai, anot Teisingumo Teismo, nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias teisėjai įpareigojami atskleisti savo galimą narystę asociacijoje, ne pelno fonde ar politinėje partijoje ir numatyta šią informaciją paskelbti internete, pažeidžia šių teisėjų teises į asmens duomenų apsaugą ir privataus gyvenimo gerbimą.

+ 2023 m. birželio 5 d. Sprendimas *Komisija I Lenkija (C-204/21)*

Intelektinė nuosavybė

Sąjungos priimti teisės aktai siekiant apsaugoti intelektinę (autorių teisės) ir pramoninę (prekių ženklų teisė, dizaino apsauga, patentų teisė) nuosavybę didina įmonių konkurencingumą, nes skatina kūrybiškumui ir inovacijoms palankią aplinką.

Intelektinė nuosavybė Bendrajame Teisme

+ [Žr. vaizdo įrašą YouTube kanale](#)

Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO) atmetė žodinio žymens EMMENTALER tarptautinės registracijos paraišką. *Emmentaler Switzerland* apskundė šį sprendimą, o EUIPO vėl paliko jį galioti, motyvuodama tuo, kad prekių ženklas yra apibūdinamasis. Savo sprendime Bendrasis Teismas atmetė *Emmentaler Switzerland* pareikštą ieškinį, nusprendęs, kad Vokietijos visuomenė žymenį EMMENTALER iš karto suvokia kaip žymintį sūrio rūšį, todėl tai yra apibūdinamasis prekių ženklas. **Tam, kad žymenį būtų atsisakyta registruoti, pakanka, kad žymuo būtų apibūdinamojo pobūdžio tam tikroje Sąjungos dalyje.** Taigi žodis „EMMENTALER“ negali būti saugomas kaip Europos Sąjungos prekių ženklas sūriams.

+ 2023 m. gegužės 24 d. Sprendimas *Emmentaler Switzerland / EUIPO (EMMENTALER)* ([T-2/21](#))

Italijos karnavalinių drabužių gamintojas Bendrajame Teisme ginčijo Betmeno logotipo registraciją kaip Europos Sąjungos prekių ženklo. Bendrasis Teismas nusprendė, kad ieškovo pateiktų įrodymų nepakanka siekiant įrodyti, jog prekių ženklas, vaizduojantis šikšnosparnį ovalo formos rėmelyje, neturi skiriamąjo požymio. Būtent **dėl šio skiriamąjo požymio visuomenė gali susieti prekių ženklų žymimas prekes su Betmeno leidėju DC Comics ir atskirti jas nuo kitų įmonių prekių.**

+ 2023 m. birželio 7 d. Sprendimas *Aprile e Commerciale Italiana / EUIPO – DC Comics* ([T-735/21](#))

Nagrinėdamas Rumunijos autorių teisių administravimo organizacijų ginčą su oro vežėju Teisingumo Teismas nusprendė, kad muzikos kūrinio kaip foninės muzikos transliavimas keleivinėje transporto priemonėje yra viešas paskelbimas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę. Vis dėlto vien garso įrangos ir tam tikrais atvejais programinės įrangos, leidžiančios transliuoti foninę muziką, įrengimas transporto priemonėje nėra viešas paskelbimas. Taigi **pagal Sąjungos teisę draudžiamos nacionalinės teisės normos, kuriose įtvirtinta muzikos kūrinių viešo paskelbimo prezumpcija dėl transporto priemonėse įdiegtos garso sistemos.**

- ⊕ 2023 m. balandžio 20 d. Sprendimas sujungtose bylose *Blue Air Aviation* ir *UPFR* ([C-775/21](#) ir [C-826/21](#))

Kilus ginčui Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyboje (EUIPO) dėl motorolerio „Vespa“ formos erdvinio žymens registracijos, *Piaggio* pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme. *Piaggio* pateikė EUIPO svarbių įrodymų, pavyzdžiui, viešosios nuomonės tyrimus, duomenis apie pardavimų apimtį, taip pat informaciją, kad „Vespa“ eksponuojamas Niujorko Šiuolaikinio meno muziejuje (*Museum of Modern Art of New York*), motoroleriai „Vespa“ pasirodė tokiuose visame pasaulyje žinomuose filmuose, kaip „Atostogos Romoje“, be to, „Vespa“ klubų yra ne vienoje valstybėje narėje. Anot *Piaggio*, tai patvirtina „Vespa“ legendinį pobūdį, taigi ir jo visuotinį pripažinimą visoje Sąjungoje.

Bendrasis Teismas pripažino *Piaggio* argumentus pagrįstais ir teigė, kad įrodymai patvirtina dėl prekių ženklo naudojimo visoje Sąjungoje įgytą jo skiriamąjį požymį.

- ⊕ 2023 m. lapkričio 29 d. Sprendimas *Piaggio & C. / EUIPO – Zhejiang Zhongneng Industry Group* ([T-19/22](#))

Ribojamosios priemonės ir užsienio politika

Ribojamosios priemonės arba „sankcijos“ yra viena iš esminių Europos Sąjungos bendros užsienio ir saugumo politikos priemonių, skirtų jos saugumui, vertybėms ir pagrindiniams interesams apsaugoti. Sankcijomis siekiama priversti asmenis ar subjektus, kuriems jos taikomos, pakeisti politiką ar elgesį.

Baltarusijos valstybinė įmonė *Belaeronavigatsia*, atsakinga už oro erdvės reguliavimą, buvo įtraukta į Europos Sąjungos Tarybos sankcijų sąrašus dėl atsakomybės už skrydį FR4978 vykdžiusio orlaivio nukreipimą 2021 m. gegužės 23 d. į Minsko oro uostą, o dėl to buvo suimti du lėktuve buvę režimui prieštaraujantys asmenys (Raman Pratasevitch ir Sofia Sapega). **Pirmą kartą aiškindamas sąvoką „už represijas atsakingas asmuo“, Bendrasis Teismas atmetė *Belaeronavigatsia* ieškinį**, motyvuodamas tuo, kad valstybinė įmonė negalėjo nežinoti, jog šis orlaivio nukreipimas prisidėjo prie represijų prieš pilietinę visuomenę ir demokratinę opoziciją.

⊕ 2023 m. vasario 17 d. Sprendimas *Belaeronavigatsia / Taryba* ([T-536/21](#))

Reaguodama į 2014 m. kovo mėn. įvykusią neteisėtą Rusijos įvykdytą Krymo ir Sevastopolio miesto aneksiją, 2014 m. kovo 17 d. Europos Sąjungos Taryba patvirtino ribojamųjų priemonių rinkinį. 2022 m. vasario mėn. prasidėjus Rusijos plataus masto karui prieš Ukrainą, Taryba į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašus įtraukė vyriausybės narius, bankus, verslininkus ir Federalinio Susirinkimo (Valstybės Dūmos) narius. Konkrečiai kalbant, Taryba įtraukė į sąrašus Violetta Prigozhina, Yevgeniy Prigozhin, kuris yra atsakingas už Rusijos pusėje kovojančių „Vagnerio grupės“ samdinių dislokavimą Ukrainoje, motinos pavardę. Bendrasis Teismas tenkino prašymą panaikinti Tarybos aktus dėl V. Prigozhina ir **nusprendė, kad jos įtraukimas į sąrašus buvo grindžiamas tik jos giminystės ryšiais su sūnumi**, o to nepakanka tokioms priemonėms pateisinti.

⊕ 2023 m. kovo 8 d. Sprendimas *Prigozhina / Taryba* (T-212/22)

Atsižvelgdama į nuolat blogėjančią žmogaus teisių, teisinės valstybės ir demokratijos padėtį Venesueloje, Europos Sąjungos Taryba 2017 m. patvirtino ribojamąsias priemones dėl padėties šioje valstybėje. 2019 m. Bendrasis Teismas atmetė Venesuelos ieškinį dėl šių priemonių, nes ginčijamos priemonės neturėjo tiesioginio poveikio šios valstybės teisinei padėčiai. Išnagrinėjęs apeliacinį skundą, Teisingumo Teismas 2021 m. panaikino Bendrojo Teismo sprendimą ir grąžino jam bylą nagrinėti iš naujo. 2023 m. sprendime Bendrasis Teismas **atmetė visus Venesuelos pagrindus, kuriais ji rėmėsi prašydama panaikinti ribojamąsias priemones.**

⊕ 2023 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Venesuela / Taryba* ([T-65/18 RENV](#))

Roman Arkadyevich Abramovich yra Rusijos, Izraelio ir Portugalijos pilietybę turintis verslininkas. Jis yra pagrindinis patronuojančiosios bendrovės *Evrax*, vienos iš pagrindinių Rusijos grupių plieno pramonės ir kasyklų srityje ir vienos iš stambiausių Rusijos mokesčių mokėtojų, akcininkas. Rusijai užpuolus Ukrainą, Taryba įšaldė įtakingų verslininkų, veikiančių ekonomikos sektoriuose, iš kurių Rusijos vyriausybė gauna daug pajamų, lėšas ir uždraudė jiems atvykti į Europos Sąjungą ar vykti per ją tranzitu. R. A. Abramovich Bendrajame Teisme ginčijo jo pavardės įtraukimą į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, kuriomis siekiama padidinti spaudimą Rusijai, sąrašus ir palikimą juose. **Bendrasis Teismas atmetė R. A. Abramovich ieškinį ir patvirtino jam nustatytas ribojamąsias priemones.**

⊕ 2023 m. gruodžio 20 d. Sprendimas *Abramovich / Taryba* ([T-313/22](#))

Prekybos politika

Prekybos politika priklauso išimtinai ES kompetencijai. Sąjunga priima teisės aktus prekybos klausimais ir sudaro tarptautinius prekybos susitarimus. Veikdama vieningai ir pasaulinėje arenoje kalbėdama vienu balsu, Sąjunga užsitikrina tvirtą poziciją tarptautinės prekybos srityje.

2020 m. Jungtinės Valstijos padidino muitų tarifus tam tikriems iš Europos importuojamiems aliuminio ir plieno produktams. Reaguodama į tai, Komisija priėmė reglamentą, kuriuo nustatė papildomus muitus tam tikriems į Sąjungą importuojamiems Jungtinių Valstijų kilmės produktams. *Zippo Manufacturing Co.*, žiebtuvėlių, kuriuos palietė toks tarifų padidinimas, gamintoja Amerikoje, užginčijo šią priemonę Bendrajame Teisme; jis reglamentą panaikino. Bendrojo Teismo nuomone, **Komisija pažeidė *Zippo* teisę būti išklaustyta, taigi ir gero administravimo principą**. Prieš didindama tarifus Komisija turėjo išklaudyti *Zippo*, nes dar iki akto priėmimo žinojo, kad muitų padidinimas turės įtakos iš esmės *Zippo* žiebtuvėliams.

⊕ 2023 m. spalio 18d. Sprendimas *Zippo Manufacturing ir kt. / Komisija* ([T-402/20](#))

Tax rulings

Tiesioginiai mokesčiai iš esmės priklauso valstybių narių kompetencijai. Vis dėlto šie mokesčiai turi atitikti pagrindines Europos Sąjungos nuostatas, kaip antai valstybės pagalbos draudimą. Taigi Sąjunga kontroliuoja valstybių narių priimtų išankstinių mokesčių sprendimų (*tax rulings*), pagal kuriuos bendrovėms taikoma speciali apmokestinimo tvarka, teisėtumą.

2003 m. priimtu išankstiniu sprendimu dėl mokesčių (*tax ruling*) Liuksemburgo valdžios institucijos sutiko su *Amazon* grupės pasiūlymu dėl Liuksemburge įsteigtos patrunuojamosios bendrovės apmokestinimo pelno mokesčiu. Komisija teigė, kad šis *tax ruling* yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba. Išnagrinėjęs Liuksemburgo ir *Amazon* ieškinius, Bendrasis Teismas panaikino Komisijos sprendimą, konstatavęs, kad ji neįrodė, jog *Amazon* patrunuojamajai bendrovei buvo suteiktas pranašumas nepagrįstai sumažinus jos mokesčių našta. **Teisingumo Teismas atmetė Komisijos apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo, konstatavęs, kad ji klaidingai apibrėžė „referencinę sistemą“, vertindama tokios pagalbos buvimą.**

⊕ 2023 m. gruodžio 14 d. Sprendimas *Komisija / Amazon.com ir kt.*
([C-457/21 P](#))

2018 m. Komisija konstatavo, kad Liuksemburgo mokesčių institucijos priėmė *tax rulings* dėl *Engie* grupės, o dėl šių sprendimų, anot Komisijos, ši grupė galėjo išvengti Liuksemburge įsteigtų jos patrunuojamųjų bendrovių gauto pelno apmokestinimo. Komisija teigė, kad šie *tax rulings* yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba. Kadangi Bendrasis Teismas atmetė *Engie* ir Liuksemburgo ieškinius, jie pateikė apeliacinį skundą Teisingumo Teismui, o jis nusprendė, kad **siekdama įvertinti šių mokesčių priemonių atrankumą ir jas kvalifikuodama kaip draudžiamą valstybės pagalbą Komisija padarė klaidą, apibrėždama „referencinę sistemą“.**

⊕ Sprendimas sujungtose bylose *Liuksemburgas / Komisija ir Engie Global LNG Holding ir kt.* / *Komisija* ([C-451/21 P](#) ir [C-454/21 P](#))

Konkurencija

Europos Sąjunga užtikrina, kad būtų laikomasi laisvą konkurenciją saugančių taisyklių. Veiksmai, kurių tikslas ar poveikis yra trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją vidaus rinkoje, yra draudžiami ir už juos gali būti skiriamos baudos.

Komisija atliko tyrimą dėl tam tikrų kompiuterinių vaizdo žaidimų geografinio blokavimo *Steam* platformoje. Ji konstatavo, kad šios platformos valdytojas *Valve* ir penki žaidimų leidėjai (*Bandai, Capcom, Focus Home, Koch Media* ir *ZeniMax*) pažeidė Sąjungos konkurencijos teisę. Komisija teigė, kad *Valve* ir penki leidėjai dalyvavo įvairiuose antikonkurenciniuose susitarimuose ar suderintuose veiksmuose. Jais buvo siekiama apriboti tarpvalstybinį pardavimą įdiegiant teritorinės kontrolės funkcijas, ypač Baltijos šalyse, taip pat tam tikrose Centrinės ir Rytų Europos šalyse. *Valve* ginčijo Komisijos sprendimą Bendrajame Teisme. Bendrasis Teismas atmetė ieškinį konstatavęs, kad **Komisija teisingai nustatė, jog *Valve* ir kiekvienas iš penkių leidėjų buvo sudarę susitarimą, siekdami riboti lygiagretų importą** geografiškai blokuojant raktus, leidžiančius aktyvuoti aptariamus vaizdo žaidimus *Steam* platformoje. Šiuo geografiniu blokavimu buvo siekiama neleisti tam tikrose šalyse maža kaina platinamų vaizdo žaidimų pirkti platintojams ar naudotojams kitose šalyse, kuriose kainos yra gerokai didesnės.

⊕ 2023 m. rugsėjo 27 d. Sprendimas *Valve Corporation / Komisija* ([T-172/21](#))

Galimybė susipažinti su dokumentais

Viešojo gyvenimo skaidrumas yra vienas pagrindinių Sąjungos principų. Bet kuris Sąjungos fizinis ar juridinis asmuo iš esmės gali susipažinti su institucijų dokumentais. Vis dėlto tam tikrais atvejais gali būti atsisakyta leisti su jais susipažinti, jei toks atsisakymas pagrįstas.

Emilio De Capitani paprašė leisti susipažinti su tam tikrais dokumentais, kuriais buvo pasikeista Europos Sąjungos Tarybos darbo grupėje „Bendrovių teisė“; dokumentai susiję su teisėkūros procedūra, kuria siekiama iš dalies pakeisti Direktyvą 2013/34 dėl metinių finansinių ataskaitų. Taryba atsisakė leisti susipažinti su dokumentais, motyvuodama tuo, kad jų atskleidimas gerokai pakenktų jos sprendimų priėmimo procesui, ir tvirtindama, kad informacija yra pernelyg jautri ir pernelyg techninė, kad ją būtų galima atskleisti. E. De Capitani dėl šio sprendimo pareiškė ieškinį Bendrajame Teisme. Atsižvelgdamas į Europos Sąjungos teisėkūros procedūras, Bendrasis Teismas nagrinėjo viešumo ir skaidrumo principų, taip pat dokumentų atskleidimo išimties, nustatytos siekiant apsaugoti institucijos sprendimų priėmimo procesą, santykį. Bendrasis Teismas pažymėjo, kad demokratinio teisėtumo principu pagrįstoje sistemoje teisės aktų leidėjas turi atsakyti už savo veiksmus visuomenei. **Tam, kad piliečiai galėtų įgyvendinti savo demokratinės teises, turi būti sudaryta galimybė išsamiai stebėti teisėkūros procedūrose dalyvaujančių institucijų sprendimų priėmimo procesą.** Taigi Bendrasis Teismas panaikino Tarybos sprendimą, kuriuo atsisakyta leisti susipažinti su darbo dokumentais dėl direktyvos.

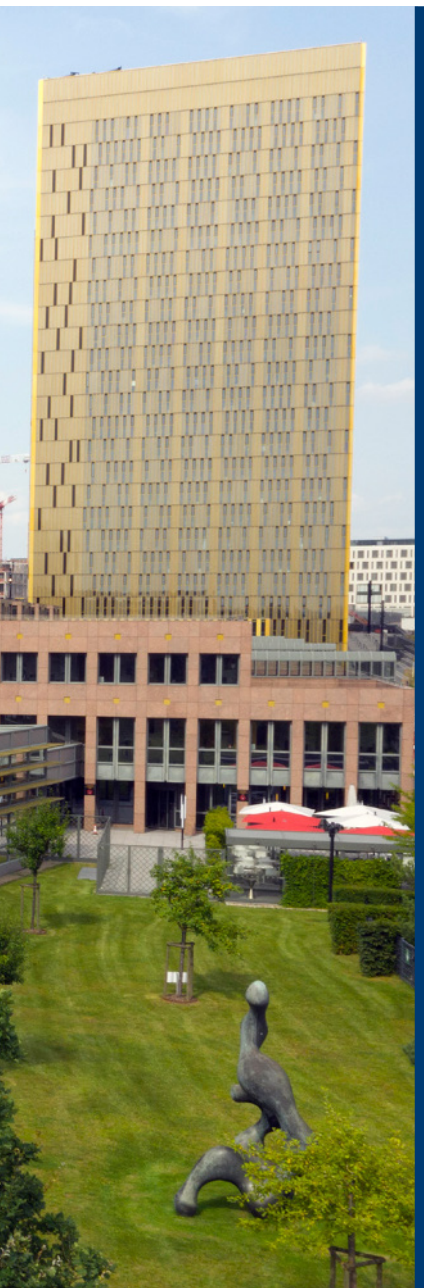

⊕ 2023 m. sausio 25 d. Sprendimas *De Capitani / Taryba* ([T-163/21](#))

Tyrimų ir dokumentacijos direktoratas kaip Santraukų rinkinio dalį rengia teisininkams skirtą „Svarbiausių sprendimų apžvalgą“, taip pat Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo „Mėnesinius jurisprudencijos biuletenius“.

3

Teisingumą padedanti
vykdyti administracija

| A Kanclerio įžanginis žodis

Alfredo Calot Escobar

Teisingumo Teismo kancleris

**Teisingumo Teismo pirmininkui pavaldus kancleris,
institucijos generalinis sekretorius, vadovauja
administracijos tarnyboms.**

Visus 2023 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ryžtingai vykdė pertvarkas, kad ne tik pasirengtų ateities iššūkiams, bet ir išnaudotų visas jo laukiančias galimybes.

Kalbant apie teisminę veiklą, ištisus praėjusius metus vyko dalinio jurisdikcijos prejudicinių sprendimų srityje perdavimo Bendrajam Teismui teisėkūros procedūra, o gruodžio mėn. buvo pasiektas politinis susitarimas. Tuo pat metu aktyviai siekta užtikrinti, kad reformos būtų tarpusavyje suderintos ir atėjus laikui sklandžiai įgyvendintos. Tai bus ne tik kertinis dialogo su nacionaliniais teismais momentas per visą istoriją, bet ir svarbus žingsnis ESTT siekiant toliau didinti savo teisminės veiklos našumą.

Teismas ne tik rengėsi tam perdavimui, bet ir sutelkė pastangas, kad veiksmingai ir organizuotai būtų integruotos naujos technologijos. Įsitraukdamas į šį procesą Teismas tapo pirmąja ES institucija, parengusia [dirbtinio intelekto \(DI\) integravimo strategiją](#); pagal ją buvo įsteigta DI valdyba, kuriai pavesta prižiūrėti etinius dirbtinio intelekto naudojimo institucijoje aspektus ir nustatyti aiškias jo taikymo ribas. Ši iš Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo narių sudaryta valdyba užtikrina, kad institucijos priimti technologiniai sprendimai dėl DI grindžiamų priemonių integravimo būtų etiški ir atitiktų Teismo veiklos principus. Siekdama skatinti atsakingą ir saugų DI priemonių naudojimą, valdyba visų pirma parengė darbuotojams skirtas DI naudojimo gaires.

Be to, DI priemonės jau galima įtraukti į būsimą Teismo bylų valdymo sistemą. Tai ne tik leis institucijai kuo geriau pasinaudoti pažangiausiomis technologijomis, bet ir sudarys prielaidas sukurti horizontalią ir visiškai integruotą sistemą, kurios paskirtis – supaprastinti įvairių Teismo darbų eigą ir automatizuoti daugelį pasikartojančių veiksmų. Šis holistinis požiūris leis labiau remti, plėtoti ir panaudoti išskirtinę institucijos darbuotojų kompetencijos įvairovę, todėl jie galės daugiau laiko skirti protinių pastangų reikalaujančioms ir aukštą pridėtinę vertę kuriančioms užduotims.

Vis dėlto praėjusiais metais siekta ne tik nutiesti kelią į ateitį; jie taip pat parodė, kad Teismas išliko ištikimas savo pamatinėms vertybėms. Viena iš jų, įsitvirtinusi institucijoje nuo pat jos įsteigimo – tai kultūrų, kalbų ir teisinių tradicijų įvairovė.

Spalvingai Teismo kalbų mozaikai pagerbti vartus atvėrė Daugiakalbystės sodas, simbolizuojantis institucijos įsipareigojimą siekti lygybės ir įvairovės. Vis dėlto šią įvairovę pavyks pasiekti tik sėkmingai pritraukiant talentus iš visų valstybių narių.

Tuo tikslu praėjusiais metais tarpinstituciniu lygmeniu intensyviai diskutuota daugiausia apie tai, kaip galima būtų padaryti Liuksemburgą patrauklesne darbo vieta. Todėl šioje šalyje įsikūrusių ES institucijų ir įstaigų generalinių sekretorių bei administracijos vadovų kolegija ėmėsi pragmatinių priemonių, jomis siekiama skatinti rinktis Liuksemburgą kaip darbo vietą, padėti naujokams ir stažuotojams integruotis, taip pat pašalinti kliūtis, dėl kurių visų valstybių narių piliečiams darbas Didžiojoje Hercogystėje įsikūrusiose ES institucijose gali pasirodyti nepatrauklus.

Nuolat siekdamas teisingo geografinio atstovavimo Teismas nusprendė imtis bandomųjų projektų, kad būtų geriau informuojama apie geografinės pusiausvyros svarbą ir karjeros galimybes būtų pristatytos tiesiogiai valstybėse narėse. Puikus tokio projekto pavyzdys – vizitas į Latviją, kur įvyko rezultatyvios Teismo narių ir vyresniosios vadovybės delegacijos diskusijos, be kita ko, su teismų, vyriausybės, akademinės bendruomenės ir žiniasklaidos atstovais. Siekta pristatyti Teismo misiją, karjeros galimybes ir prisidėti prie institucijos veiklai svarbių teisės ir kalbų mokymų.

Taigi 2023 m. Teismas siekė ne tik nenukrypstamai ir toliau tarnauti visuomenei, bet ir iš naujo atrasti savo potencialą. Institucija turės ne tik iš naujo apibrėžti savo veiklą, bet ir pagalvoti apie tai, kas jos laukia. Ateityje Teismas turėtų ne tik prisitaikyti prie pokyčių, bet ir pats tapti jų varomąja jėga, vedamas tos pačios (visais laikais jam būdingos) meistriškumo, įvairovės, pažangumo ir atsidavimo dvasios.

| B Svarbiausi metų įvykiai

Daugiakalbystė Europos Sąjungos Teisingumo Teisme

Sutartyse įtvirtinta daugiakalbystė yra esminė Europos projekto vertybė. Tai yra būtina Sąjungos institucijų veiklos skaidrumo ir Sąjungos teisės taikymo sąlyga, taip pat didelės pagarbos nacionalinei tapatybei ir kultūrai ženklas.

Daugiakalbystė yra neatsiejama proceso Europos Sąjungos Teisingumo Teisme dalis, ji atitinka demokratinis reikalavimus, nes užtikrina vienodas galimybes kreiptis į Sąjungos teismus, o jurisprudencija dėl daugiakalbystės tampa prieinama visiems Sąjungos piliečiams. Teisingumo Teismo kalbų tarnyba raštu verčia dokumentus ir žodžiu vertėjauja teismo posėdžiuose, todėl Teisingumo Teismas gali dirbti 24 oficialiosiomis Sąjungos kalbomis ir kasdien užtikrinti iki 552 kalbų kombinacijų. Ši visiška daugiakalbystė grindžiama kalbų vartojimo tvarka neturi atitikmens jokiam kitame pasaulio teisme. Daugiakalbystės įgyvendinimas yra nuolatinis veiklos iššūkis, kurį galima įveikti tik tvirtai ir veiksmingai valdant jai reikalingus žmogiškuosius ir techninius išteklius.

Prieš kelerius metus Teisingumo Teismas pradėjo plačiu mastu svarstyti, kaip skleisti ir skatinti daugiakalbystę, kokia praktikuojama šioje institucijoje, todėl imtasi įvairių iniciatyvų, kuriomis siekta didinti informuotumą apie jos svarbą, ypač teisiniame ir akademiname pasaulyje.

2023 m. gegužės 9 d., Europos dieną, su Teisingumo Teismu besiribojančiame žemės sklype, kuris atsilaisvino nugriovus buvusį Europos Komisijos administracinį kompleksą, buvo iškilmingai atidarytas **Daugiakalbystės sodas**. Bendradarbiaujant su Liuksemburgo valdžios institucijomis sukurta nauja žalioji erdvė, skirta daugiakalbystei. Ši erdvė yra atvira visuomenei ir skirta kultūriniais renginiams, ji taip pat padeda išsaugoti miesto aplinkos bioįvairovę, nes dėl joje aptinkamų rūšių įvairovės skatinamas biotopų kūrimasis. Kirchbergo plynaukštėje, kur yra kelių Sąjungos institucijų buveinės, esančiame sode pagerbiama Sąjungos kalbų įvairovė, priimančioji šalis Liuksemburgas ir šimtmečius gyvuojanti jos daugiakalbystė.

Šiais metais taip pat buvo išleistas **trijų tomų leidinys**, išverstas į visas oficialiąsias Sąjungos kalbas, skirtas daugiakalbystei Teisingumo Teisme ir visoje Sąjungoje. Leidinyje nagrinėjami įvairūs kalbų vartojimo tvarkos institucijoje aspektai ir tai, kaip daugiakalbystė įgyvendinama praktiškai, pasitelkiant vertimo žodžiu ir teisinio vertimo raštu tarnybas. Leidinio antroje dalyje „Daugiakalbiai kelionių dienoraščiai“ pateikiami 27 valstybių narių žymiausių savo sričių specialistų – teisėjų, filosofų, filologų ir politikų – straipsniai. Šie dienoraščiai, parašyti visomis Sąjungos kalbomis, kviečia skaitytoją atrasti daugiakalbystės koncepcijas ir iššūkius visoje Europoje. 2024 m. šis leidinys bus pateiktas plačiai visuomenei, jis taps apmąstymų ir įkvėpimo šaltiniu visiems, besidomintiems kalbomis ir Europos Sąjungos daugiakalbystės mechanizmu. Galiausiai šio leidinio autoriai susitiko su Teisingumo Teismo ir kitų Sąjungos institucijų vadovais **konferencijoje**, kad kartu padiskutuotų apie „Kokybišką daugiakalbystę sparčios technologijų pažangos akivaizdoje“.

Prieinamumas ir įtrauktis – visų reikalas

Asmenų su negalia teisės ir visų formų diskriminacijos draudimas įtvirtinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, Sutartyse, Europos socialinėje chartijoje ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijoje, prie kurios Europos Sąjunga prisijungė 2010 m. ir kuri yra neatskiriama Sąjungos teisės dalis.

Lygybės ir nediskriminavimo principo paisymas visada buvo viena iš Teisingumo Teismo, kaip institucijos, vertybių. Vis dar reikia imtis tam tikrų priemonių, kad prieinamumas asmenims su negalia ir jų įtrauktis iš tiesų taptų „visų reikalu“. Teisingumo Teismas pradėjo **plataus užmojo kelias tarnybas apimantį projektą**, kad kiekvienas galėtų kuo labiau prisidėti prie įtraukios aplinkos kūrimo.

Jau atlikti ir būsiami veiksmai apima labai įvairias sritis: kolegų su negalia ir jų globėjų įdarbinimą, pagalbą jiems, patalpų prieinamumą, skaitmeninį prieinamumą ir prieigą prie informacijos, taip pat komunikaciją, informuotumo didinimą ir mokymą.

Visų pirma Teisingumo Teisme kuriama aiški sistema, pagal kurią negalią turintiems Teisingumo Teismo darbuotojams ir kandidatams į darbo vietą siūlomos **jų darbą institucijoje ir galimybę joje įsidarbinti palengvinančios priemonės**. Šios pritaikymo priemonės, be kita ko, gali apimti techninius sprendimus, darbo aplinkos pritaikymą, pagalbos priemones arba užduočių ir darbo laiko pertvarką.

Taip pat buvo imtasi įvairių priemonių, kad būtų sudarytos kuo geresnės **fizinės galimybės** patekti į Teisingumo Teismo patalpas – darbuotojams, advokatams ir atstovams, laisvai samdomiems vertėjams žodžiu ir lankytojams apskritai. Buvo pertvarkyti įėjimai į pastatą ir geriau pritaikyta evakuacijos procedūra. Iš naujo įvertinta konkreti teismo posėdžių salių įranga. Ilgalaikiu veiksmų planu siekiama užtikrinti atitiktį naujiems pastatų prieinamumo standartams.

Skaitmeninis prieinamumas ir prieiga prie informacijos skirti tiek institucijos darbuotojams, tiek išorės naudotojams. Tobulinama CVRIA interneto svetainės struktūra, funkcionalumas ir turinys, o į skaitmeninę Teisingumo Teismo darbo aplinką nuo pat pradžių numatyta įtraukti prieinamumą asmenims su negalia. Galiausiai nuo 2021 m. Teisingumo Teismo praktikos rinkinyje jau laikomasi prieinamumo rekomendacijų ir jį galima skaityti naudojant pagalbines technologijas.

Siekiant skatinti įtrauktį, abipusę pagarbą ir bendradarbiavimą, taip pat palaikyti asmenis su negalia ir jų globėjus, nuolat vykdomos **informuotumo didinimo, informavimo ir mokymo iniciatyvos.**

Katia Vermeire

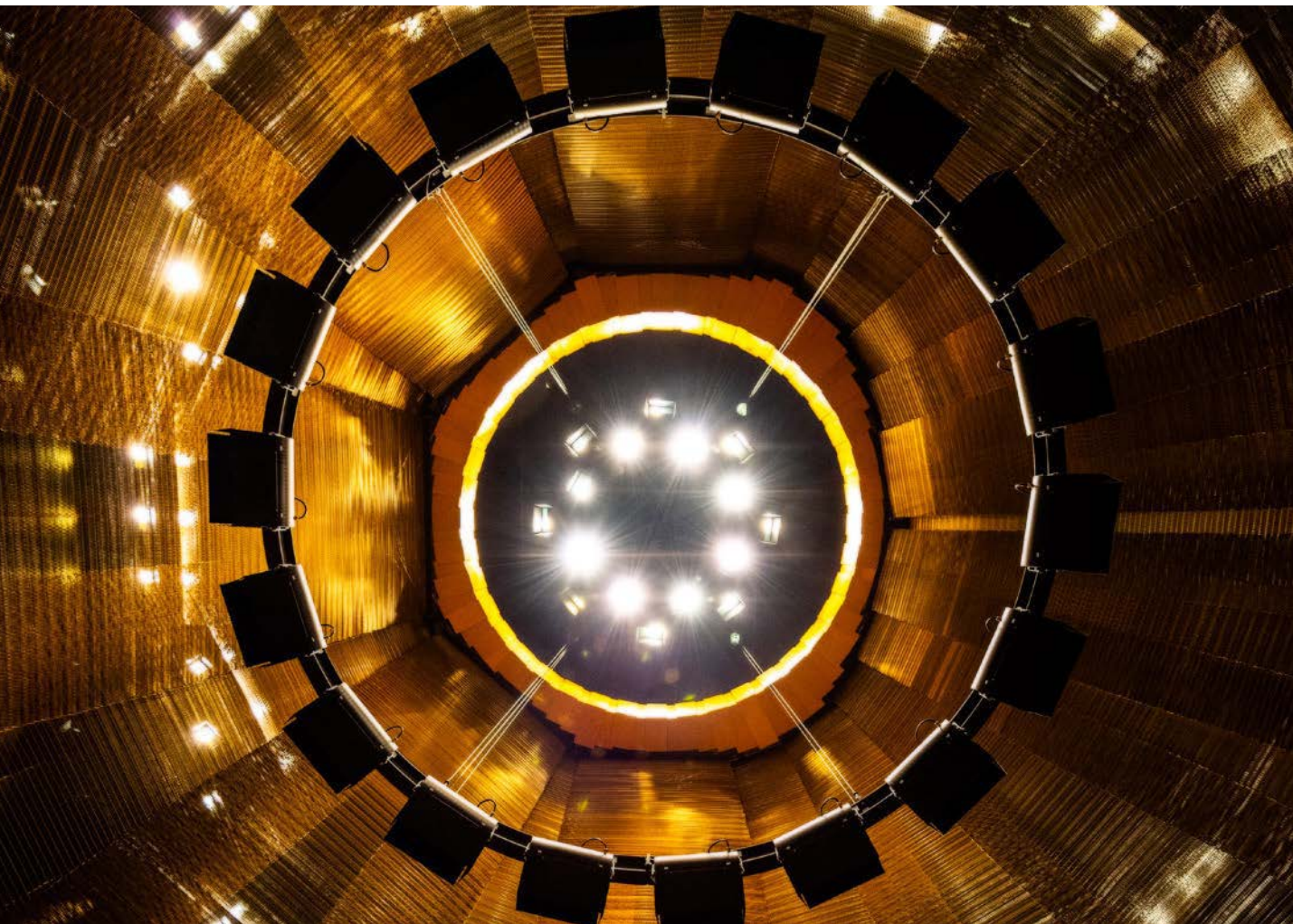
Tyrimų ir dokumentacijos skyriaus asistentė

„Kai tik buvo pradėtas įgyvendinti Teisingumo Teismo projektas, skirtas prieinamumui asmenims su negalia ir jų įtraukčiai, pareiškiau norą prisidėti prie jo, nes mūsų standartizuotoje visuomenėje į negalią vis dar nepakankamai atsižvelgiama. Šis projektas man ypač artimas. Pati turiu negalią, todėl norėčiau, kad mano potyriai ir patirtis pasitarnautų panašioje padėtyje atsidūrusiems žmonėms.

Svarbu didinti visų piliečių ir mūsų kolegų informuotumą. Prieš pati tapdama riboto judumo asmeniu neįsivaizdavau, su kokiais kliūtimis susiduria asmenys su negalia ir jų globėjai.

Būkime solidarūs. Jei visi prisidėsime, galėsime sukurti ne tik prieinamą, bet ir teisingą darbo aplinką“.

Dirbtinis intelektas: priimta jo naudojimo Teisingumo Teisme strategija

Teisingumo Teismas jau daug metų stebi pokyčius dirbtinio intelekto ir besiformuojančių technologijų srityse. Tai daroma siekiant nustatyti, kokios technologijos galėtų padidinti institucijos veiklos efektyvumą.

Nuo 2019 m. Informacinių technologijų direktorato **Innovation Lab** (Inovacijų laboratorija) padeda Teisingumo Teismui vykdyti skaitmeninę pertvarką. Inovacijų laboratorija kartu su suinteresuotomis tarnybomis nustato, analizuoja ir išbando įvairių priemonių funkcijas ir mechanizmus. Ateityje naudojant šias priemones bus paisoma konfidencialumo, saugumo ir asmens duomenų apsaugos. Nuo Inovacijų laboratorijos įkūrimo buvo pateikta apie trisdešimt idėjų, apie dvidešimt jų buvo išbandytos, o kai kurios jau įgyvendintos arba įgyvendinamos.

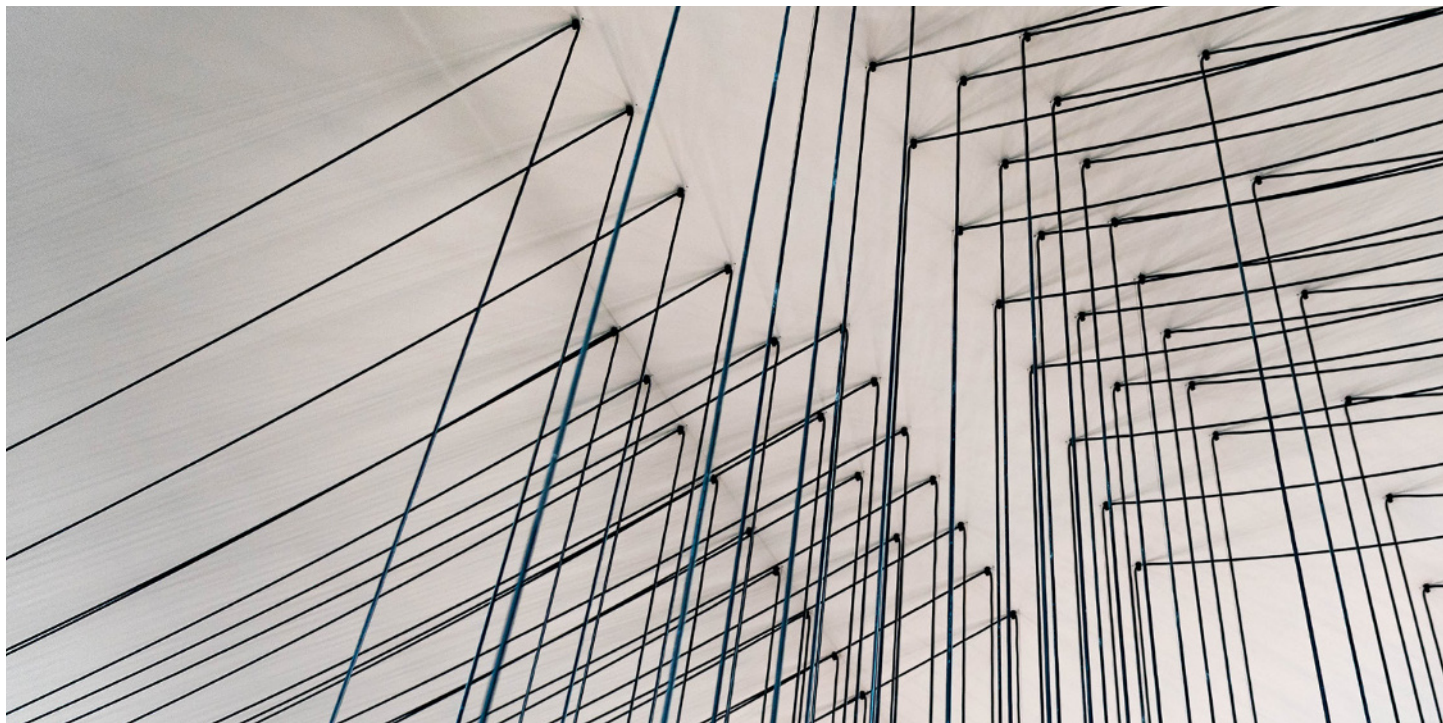
Kad galėtų visapusiškai išnaudoti perspektyvias besiformuojančių technologijų funkcijas ir pasirengti jas integruoti, 2023 m. birželio mėn. Teisingumo Teismas priėmė [Dirbtiniu intelektu grindžiamų priemonių integravimo į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo veiklą strategiją](#). Naudojantis šiomis priemonėmis turi būti užtikrinama ne tik duomenų kontrolė, bet ir pagrindinių teisių paisymas bei etikos laikymasis.

Teisingumo Teismas pirmasis iš Sąjungos institucijų priėmė tokią strategiją ir padarė tai dar gerokai prieš priimant pasiūlymą dėl Sąjungos dirbtinio intelekto akto (AI Act); Teisingumo Teismas nustatė tris pagrindinius tikslus:

- didinti administracinių ir teisminių procesų veiksmingumą,
- pagerinti teismo sprendimų kokybę ir nuoseklumą,
- pagerinti Sąjungos piliečių galimybes kreiptis į teismą ir skaidrumą jų atžvilgiu.

Įsteigtas Etikos komitetas „**AI Management Board**“ (AIMB), kurio pagrindinė užduotis – apibrėžti dirbtiniu intelektu grindžiamų priemonių naudojimo gaires ir nustatyti tokio naudojimo ribas. Šis komitetas prižiūri, kad tokios priemonės būtų įsigyjamoms, tobulinamos ir naudojamos laikantis strategijoje nustatytų principų. Tarp šių principų yra teisingumo, nešališkumo, nediskriminavimo, skaidrumo, atsekamumo, informacijos konfidencialumo, privataus gyvenimo ir asmens duomenų gerbimo, žmogaus vykdomos stebėsenos ir nuolatinio tobulėjimo principai.

Šiame kontekste 2023 m. Teisingumo Teismas priėmė dirbtinio intelekto technologijomis pagrįstų priemonių naudojimo gaires.

Sjungos teismų bendradarbiavimo stiprinimas: partnerystė su Europos teisėjų mokymo tinklu

Dialogas ir bendradarbiavimas su nacionaliniais teismais yra labai svarbus Teisingumo Teismo uždavinys. Konkretus tokio bendradarbiavimo pavyzdys yra jau daugiau kaip 15 metų palaikomi ryšiai su Europos teisėjų mokymo tinklu (ETMT). Įkurtas 2000 m., kad padėtų sukurti Europos teisingumo erdvę, apie kurią paskelbė Tamberės (Suomija) Europos Vadovų Taryba, tinklas tapo nepakeičiamas teisingumo specialistų, ypač teisėjų ir prokurorų, mokymus rengiantis subjektas. Tinklas jungia visus Europos teisėjų mokymo centrus. Siekdamas pabrėžti partnerystės su šiuo tinklu svarbą, Teisingumo Teismas 2023 m. priėmė **deklaraciją** „Parama Europos teisėjų mokymo tinklui, siekiant sukurti tvarią Europos teismų kultūrą“.

Parama Europos teisėjų mokymo tinklui (ETMT) formuojant ilgalaikę Europos teisminę kultūrą

Visus praėjusius 70 metų Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nuolat siekė dialogo su nacionaliniais teismais.

Šiam įsipareigojimui įgyvendinti buvo užmegzta tvirta partnerystė su Europos teisėjų mokymo tinklu (ETMT). Tai yra pagrindinė ES teismų sistemos platforma, skirta keistis žiniomis įvairiose (visų pirma – ES teisės) srityse. ETMT jau daugiau kaip du dešimtmečius organizuoja tarpvalstybinius mokymus nacionaliniams teisingumo srities specialistams ir taip padeda jiems gerinti ES teisės žinias.

Jau tapo tradicija, kad ETMT ir ESTT bendradarbiauja kasmet rengdami seminarus, pažintinius vizitus, forumus, be to, keičiamasi mokymo medžiaga. Nuo 2007 m. abi institucijos taip pat kasmet organizuoja ilgalaikius mokymus nacionalinių teismų teisėjams ir prokurorams – jie kviečiami 6 arba 12 mėnesių dalyvauti teisėjų ir generalinių advokatų kabinetų teisminėje veikloje. Kartu tai unikali galimybė susipažinti su ESTT darbo metodais, padedanti smarkiai pagerinti ES teisės žinias ir nuodugniau susipažinti su Sąjungos procedūromis.

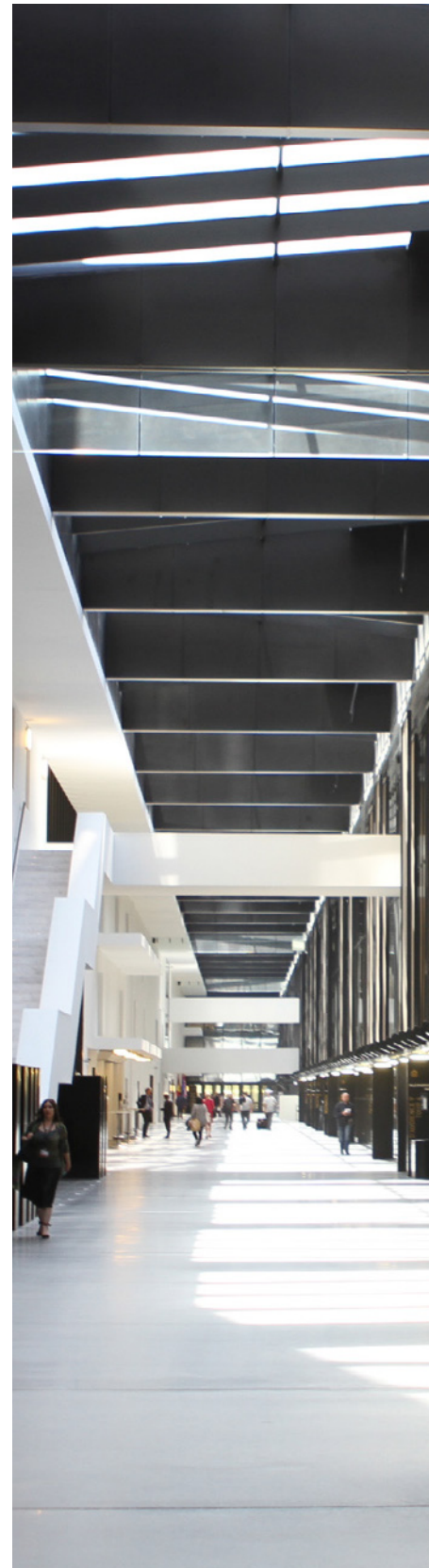

Ši sėkminga ir ilgalaikė partnerystė yra naudinga, nes veikia bent trimis skirtingais lygmenimis. Pirmiausia nacionaliniu lygmeniu ji padeda į savo šalį grįžusiems teisingumo srities specialistams geriau atlikti savo pareigas, nes jie geriau supranta, kaip turėtų taikyti ES teisę. Be to, atvykę į ESTT nacionalinių teismų teisėjai ir prokurorai prisideda prie teisinių kultūrų įvairovės, o ši visada buvo itin svarbi institucijai. Galiausiai, vertinant plačiau, toks bendradarbiavimas padeda skatinti Sąjungos ir nacionalinių teismų teisėjų dialogą, o tai užtikrina vienodą Sąjungos teisės taikymą visoje ES.

Kad šis bendradarbiavimas būtų dar labiau sustiprintas, ESTT ir toliau tikisi tvirtos Europos Parlamento ir Tarybos paramos pagal [Reglamentą \(ES\) 2021/693](#), kuriuo nustatoma Teisingumo programa. Teisingumo Teismui svarbus ir Europos Komisijos palaikymas; pastaroji institucija yra atsakinga už Teisingumo programos įgyvendinimą pagal savo darbo programą ir savo 2021–2024 m. Europos teisėjų mokymo strategijoje ([Komunikatas COM\(2020\) 713](#)) pripažino, kad ETMT tenka „išskirtinis vaidmuo“ ES teisėjų mokymo srityje.

Be to, ESTT mano, kad organizuojant ilgalaikius nacionalinių teismų teisėjų ir prokurorų mokymus ir užtikrinant, kad šioje srityje būtų atstovaujama visų šalių teisinėms tradicijoms, svarbi geografinė pusiausvyra. Todėl visose valstybėse narėse siekiama remti informuotumo didinimo iniciatyvas ir geriau informuoti apie ESTT rengiamus ilgalaikius mokymus. Bendromis ESTT, valstybių narių ir ETMT pastangomis tikimasi skatinti Sąjungos ir nacionalinių teismų bendradarbiavimą, pabrėžiant, kuo jis naudingas visiems dalyviams.

Nuo pat ESTT įsteigimo viena svarbiausių šios institucijos savybių buvo glaudžių santykių su nacionalinių teismų teisėjais palaikymas; bendradarbiavimas su ETMT smarkiai prisideda prie šios svarbios misijos įgyvendinimo. Šią partnerystę būtina stiprinti, nes ji ne tik suteikia dalyviams išsamesnių ES teisės žinių, bet ir prisideda prie tikros Europos teisinės kultūros plėtojimo ir tvirtos ES teisėjų bendrystės – tiek Sąjungos, tiek ir nacionaliniu lygmeniu.

Teisingumo Teismas ir tinklas ėmėsi **naujų veiksmų** savo bendradarbiavimui stiprinti, pirmiausia padidino nacionalinių teismų teisėjų, kuriems suteikiama galimybė atlikti ilgalaikę stažuotę Teisingumo Teisme, skaičių. Šiuo tikslu planuojama imtis dviejų priemonių. Pirmą, didinamas valstybių narių teisingumo specialistų informuotumas apie galimybes atlikti ilgalaikes stažuotes Teisingumo Teisme, kad kandidatų būtų kuo daugiau. Antra, siekiama pašalinti kalbinio pobūdžio kliūtis atlikti tokias stažuotes, suteikiant ETMT Teisingumo Teismo parengtą mokomąją medžiagą ir dalijantis patirtimi kalbų mokymo klausimais.

Ingrid Derveaux

ETMT generalinė sekretorė

„ETMT yra pasiryžęs skatinti svarbų Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų, kurie taip pat yra „bendrąją Sąjungos teisę“ taikantys teismai, dialogą. Džiaugiamės, kad Teisingumo Teismas palaiko šias pastangas, inicijuodamas įvairius veiksmus, kuriais siekiama toliau skatinti Sąjungos valstybių narių teisėjus dalyvauti Teisingumo Teismo stažuotų programoje. Tikimės, kad 2024-aisiais šis itin svarbus ir rezultatyvus bendradarbiavimas ir toliau stiprės!“

Diana-Daniela Popel

Teisėja stažuotoja teisėjos Ineta Ziemele kabinete

„Stazuotė Teisingumo Teisme buvo puiki galimybė susipažinti su institucijos veikla, pagilinti Sąjungos teisės žinias dalyvaujant kasdiniame Teisingumo Teismo darbe, taip pat susipažinti su neeiliniais teisės specialistais. Atsižvelgdama į ypatingą nacionalinių teismų vaidmenį įgyvendinant Sąjungos teisę, galiu tik primygtinai rekomenduoti tokią stažuotę visiems valstybių narių teismuose dirbantiems teisėjams, kurie norėtų įgyti nepaprastai turiningos profesinės ir asmeninės patirties. Nuoširdžiai dėkoju visiems kabineto nariams už puikų priėmimą ir pagalbą, taip pat esu dėkinga ir ETMT komandai!“

| C Ryšiai su visuomene

16 819 lankytojų, iš jų

4 555 teisės specialistai

Virtualių lankytojų: **8 %**

2 095 lankytojai per atvirų durų dieną

Nuotoliniai vizitai – šviečiamasis projektas

Šios Teisingumo Teismo [šviečiamosios programos](#) paskirtis – supažindinti 15–18 metų moksleivius su teisminės institucijos užduotimi ir paaiškinti jiems, kokį poveikį Teisingumo Teismo jurisprudencija turi kasdieniam Sąjungos piliečių gyvenimui. Projekto tikslas – didinti moksleivių ir jų mokytojų informuotumą apie demokratines vertybes ir aktualias teisinės problemas. 2023 m. pagal šią programą apsilankyti Teisingumo Teisme turėjo galimybę apie **900 moksleivių**.

Komunikacijos direktorato spaudos atstovų, kurie pagal išsilavinimą yra teisininkai, užduotis – visų valstybių narių žurnalistams ir įvairiems suinteresuotiesiems asmenims paaiškinti sprendimus, nutartis ir išvadas, taip pat nagrinėjamas bylas. Jie rengia pranešimus spaudai, kuriais tikruoju laiku informuoja žurnalistus ir praktikuojančius teisininkus apie Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimus. Asmenims, pateikusiems atitinkamą prašymą Teisingumo Teismo [spaudos tarnybai](#), jie siunčia periodinius naujienlaiškius apie svarbius su procedūra ir institucija susijusius įvykius ir greituosius pranešimus apie bylas, apie kurias nerengiami pranešimai spaudai. Be to, jie tvarko piliečių elektroninius laiškus bei telefonines užklausas.

2 814 pranešimų spaudai

625 naujienlaiškiai

547 greitieji pranešimai

14 000 piliečių prašymų suteikti informacijos (telefono skambučiai ir elektroniniai laišakai)

Teisingumo Teismas per dvi X paskyras (viena [prancūzų](#), kita – [anglų](#) kalba), taip pat [LinkedIn](#) ir [Mastodon](#) paskyras aktyviai veikia socialiuose tinkluose. Šių tinklų prenumeratorių skaičius vis auga, o tai rodo nuolatinį visuomenės susidomėjimą ir suinteresuotumą Teisingumo Teismo veikla. Be to, Teisingumo Teismas turi [YouTube](#) kanalą, kuriame 24 oficialiosiomis kalbomis galima susipažinti su įvairiu audiovizualiniu turiniu, be kita ko, plačiai visuomenei skirtais animaciniais vaizdo įrašais, kuriuose paaiškinama, kokį poveikį Teisingumo Teismo jurisprudencija turi kasdieniam piliečių gyvenimui.

159 000 sekėjų X platformoje
+9 %, palyginti su 2022 m.

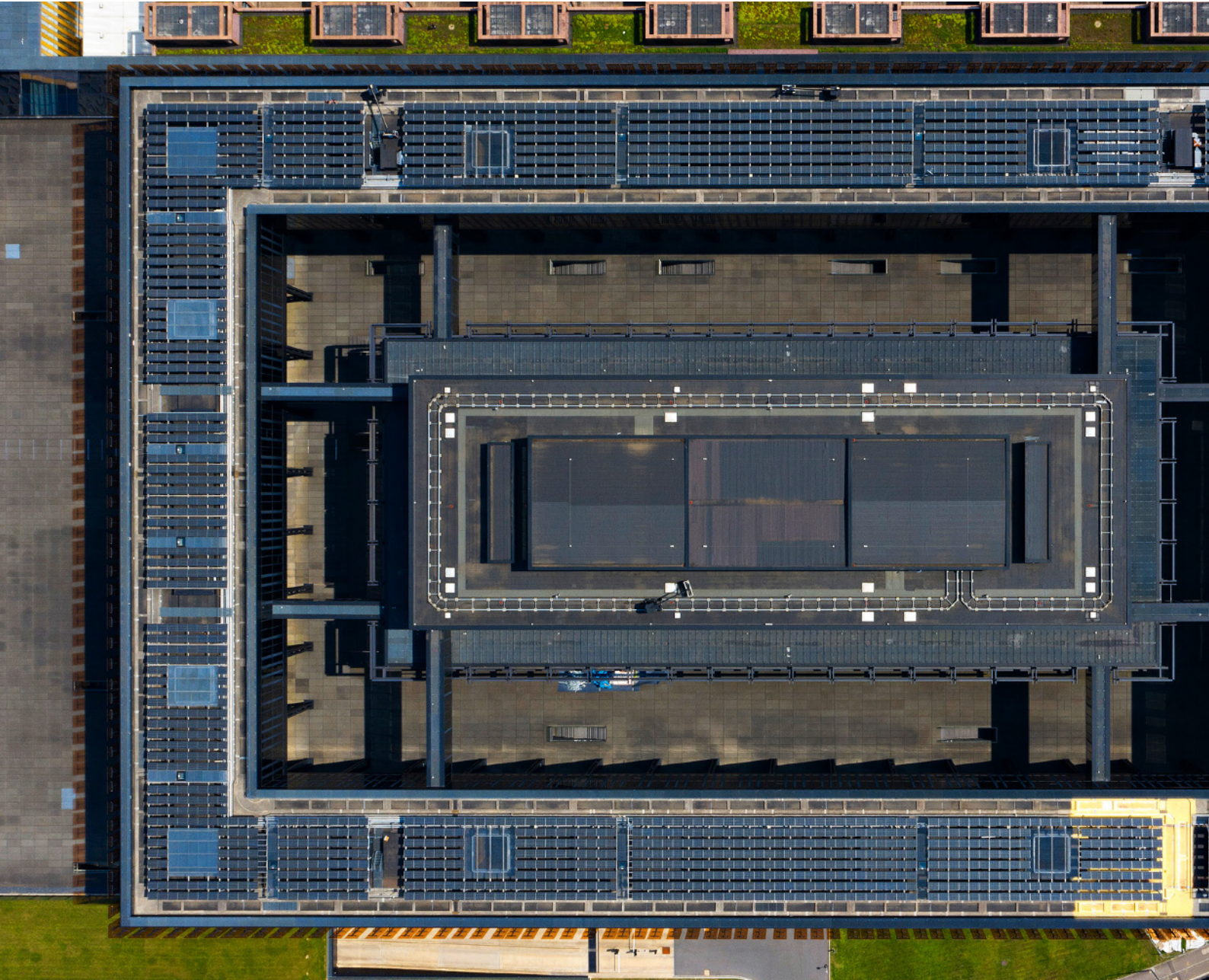
3 600 Mastodon prenumeratorių

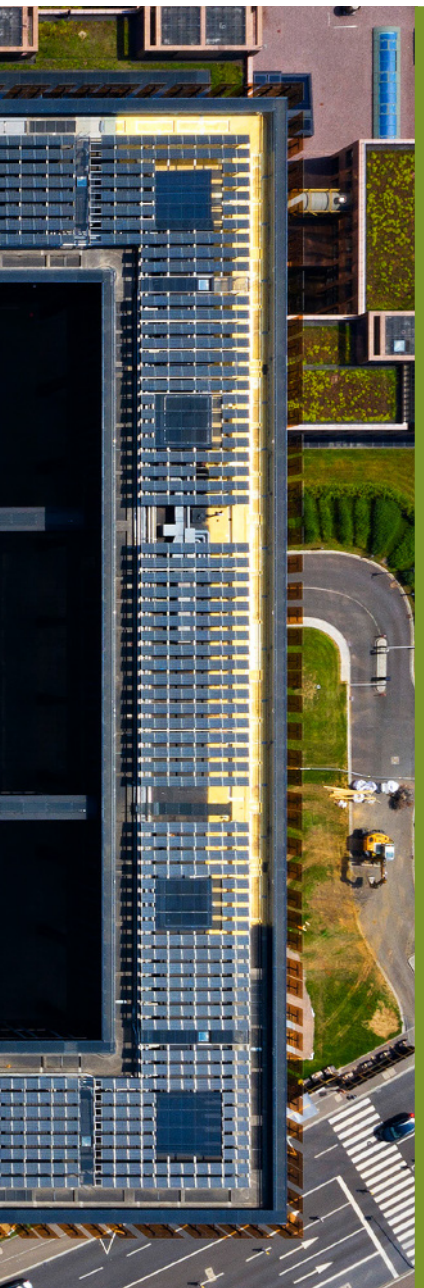
234 810 LinkedIn prenumeratorių
+32 %, palyginti su 2022 m.

21 000 prenumeratorių ir
253 000 peržiūrų YouTube platformoje

4

Institucija, kuriai
rūpi aplinka

Teisingumo Teismas jau ne vienus metus įgyvendina griežtą aplinkosaugos politiką, kurios tikslas – atitikti aukščiausius tvarios plėtros standartus ir tausoti natūralius išteklius. Apie institucijos įsipareigojimą rūpintis aplinka nuo 2016 m. liudija jos **EMAS (Eco-Management and Audit Scheme)** registracijos sertifikatas. Šis Europos Sąjungos reglamentuojamas sertifikatas išduodamas organizacijoms, atitinkančioms griežčiausias normas dėl jų aplinkos politikos, pastangų saugoti aplinką ir tvarių darbo metodų.

2023 m. Teisingumo Teismas stengėsi, kad jo patalpose nebebūtų naudojami plastikiniai vandens buteliai. Pagal naują maitinimo paslaugų teikimo sutartį draudžiama pardavinėti vandenį plastikiniais buteliais. Be to, Teisingumo Teismas toliau dalijo savo darbuotojams **daugkartinius butelius**, siekdamas paskatinti naudotis 2022 m. įrengtais **vandens fontanėliais**.

Energijos suvartojimas dabar vėl mažėja, kaip ir priešpandeminiu laikotarpiu. To pavyko pasiekti atsisakius specialių vėdinimo priemonių, kurių reikėjo laikytis dėl COVID krizės, ir įrengus veiksmingesnius oro filtrus. Įgyvendinus neeilines su karu Ukrainoje susijusias energijos taupymo priemones, Teisingumo Teisme gerokai sumažėjo elektros energijos ir šildymo suvartojimas.

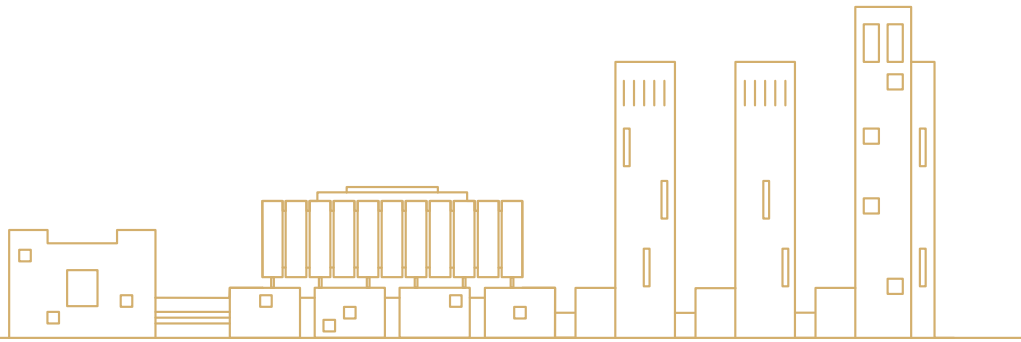
Teisingumo Teismas buvo nustatęs kiekybinius **popieriaus suvartojimo** tikslus 2022–2023 m. 2022 m. biuro popieriaus suvartojimas (išskyrus išorės subjektų leidinius) sumažėjo 54,1 %, palyginti su iki krizės 2019 m. vyravusiu lygiu; dėl pasikeitusių įpročių ir tolesnio procesų ir dokumentų skaitmeninimo ši tendencija išliko ir 2023 m. Be to, 2023 m. rugsėjo mėn. Teisingumo Teismas nusprendė iki visiško minimumo sumažinti asmeninių spausdintuvų skaičių, siekdamas taupyti energiją, reikmenis ir popierių ir taip sumažinti savo anglies dioksido pėdsaką.

Etato ekvivalentas (EE) – tai matavimo vienetas, kuriuo išreiškiamas darbo laikas, neatsižvelgiant į kiekvieno darbuotojo per savaitę išdirbtų darbo valandų skirtumus, atsirandančius dėl skirtingo darbo režimo.

Vandens, atliekų, popieriaus, šildymo ir elektros energijos aplinkosauginiai rodikliai atitinka 2022 m. rodiklius. Pokyčiai nurodyti lyginant su 2015 m. – EMAS sistemos referenciniais metais.

Perdirbama daugiau atliekų ir naudojama mažiau vienkartinę plastikinių gaminių

Dalyvaujama dalijimosi dviračiais sistemoje Vel'OH ir skatinamos kelionės dviračiais

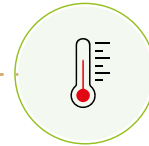
Sumažėjo popieriaus suvartojimas
- **62,1 % kg/EE**

Sumažėjo vandens suvartojimas
- **10,1 % m³/EE**

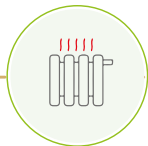
Sumažėjo atliekų (biurai ir maitinimas)
- **50 % kg/EE**

Tobulinama šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo infrastruktūra

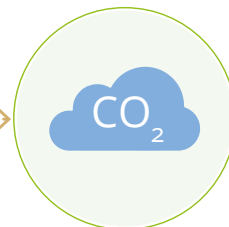
Sumažėjo elektros energijos suvartojimas
- **23,2 % kWh/EE**

Sumažėjo šildymui skirtos energijos suvartojimas
- **23,6 % kWh/EE**

3 466 m²
fotovoltinių elementų pagamino
422 003 kWh
tai atitinka
76 šeimų metinius poreikius

Sumažėjo išmetamo anglies dioksido kiekis
- **37,1 % kg CO₂/EE**

5

Žvilgsnis į ateitį

2004 m. į **Europos Sąjungą įstojo dešimt naujų valstybių narių**. Pasitikėjimą Europos integracija parodė Čekijos Respublika, Estija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Slovakija ir Slovėnija. Praėjus dviem dešimtmečiams kartu su šiomis valstybėmis narėmis **švęsime jų įstojimo į Sąjungą 20-ąsias metines**. Didžiausia kada nors įvykusi Sąjungos plėtra tiek pagal gyventojų, tiek pagal šalių skaičių atvėrė mūsų akiratį. Ji pakeitė Sąjungos bendrą teisinę erdvę, suteikdama šiai erdvei naujos kultūrinės ir intelektualės įvairovės. Atsižvelgiant į 2004 m. Sąjungoje pasiektą integracijos lygį ir į dešimties naujųjų valstybių narių ekonominę, istorinę ir kalbinę įvairovę, tai buvo didelis iššūkis Sąjungai. Šis įstojimas pareikalavo didelių valstybių narių pastangų ir nepalaužiamo ryžto įgyvendinti būtinas politines, ekonomines ir teisines reformas. Teisingumo Teisme vienu metu prisijungus dešimčiai valstybių narių įvyko esminių ir ilgalaikių darbo tvarkos pokyčių.

Šio svarbaus įvykio sukakčiai paminėti Teisingumo Teismas 2024 m. gegužės mėn. organizuoja konferenciją „Teisingumo Teismas švenčia dešimties valstybių narių narystės Europos Sąjungoje 20-metį: naujas konstitucinis momentas Europai“, ji bus skirta plėtros ir Europos integracijos stiprinimo patirčiai įvertinti. Konferencijoje daugiausia dėmesio bus skiriama 2004 m. plėtros poveikiui tiek pačiai Sąjungai, tiek dešimčiai naujųjų valstybių narių politiniu, teisiniu ir ekonominiu aspektais. Konkrečiau kalbant, konferencijoje bus nagrinėjamas dešimties naujųjų valstybių narių indėlis į Sąjungos, kaip „vertybių sąjungos“, grindžiamos tokiomis bendromis vertybėmis, kaip demokratija, teisinė valstybė, pagrindinės teisės ir pagarba mažumoms, raidą.

Be to, 2024 m. bus įgyvendintas 2023 m. pasiektas politinis susitarimas **dėl dalies Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinius sprendimus perdavimo** Bendrajam Teismui.

Įgyvendinant šį susitarimą, be kita ko, bus iš dalies pakeisti Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo procedūros reglamentai, taip pat keisis įvairūs abiejų teismų darbo tvarkos ir kasdienės institucijos veiklos aspektai, pavyzdžiui, bus pritaikytos informacinių technologijų sistemos.

Be to, tęsdama **skaitmeninę pertvarką**, institucija sieks prisitaikyti prie būsimų naujų iššūkių ir galimybių, daugiausia dirbtinio intelekto ir kibernetinio saugumo srityse. Siekiant padėti abiem teismams vykdyti savo pareigas ir optimizuoti teisinius procesus, kuriamos ir išbandomos naujos priemonės, ypač pagrįstos dirbtinio intelekto metodais. Naudojant šias priemones turi būti užtikrinta duomenų kontrolė, pagrindinių teisių ir etikos principų paisymas. [Reglamentas 2023/2841](#), kuriuo siekiama užtikrinti aukštą bendrą kibernetinio saugumo lygį visose Sąjungos institucijose, turi tiesioginį poveikį Teisingumo Teismui, nes, be kita ko, turi būti sukurta su kibernetiniu saugumu susijusių rizikų valdymo vidaus sistema, taip pat reguliariai atliekamas šių priemonių veiksmingumo vertinimas, atsižvelgiant į rizikos pokyčius.

20
METŲ

6

Likite su mumis

Prisijunkite prie Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo sprendimų paieškos portalo per *Curia* interneto svetainę: curia.europa.eu

Sekite jurisprudencijos ir institucijos naujienas:

skaitykite **pranešimus spaudai**:

curia.europa.eu/jcms/PressRelease

užsisakykite Teisingumo Teismo **RSS** sklaidos kanalą:

curia.europa.eu/jcms/RSS

sekite institucijos paskyrą **X**:

[CourUEPresse](https://twitter.com/CourUEPresse) arba [EuCourtPress](https://twitter.com/EuCourtPress)

sekite institucijos paskyrą **Mastodon**:

social.network.europa.eu/@Curia/

sekite **LinkedIn** tinklo paskyrą:

linkedin.com/company/european-court-of-justice

atsisiųskite **taikomąją programėlę CVRIA** išmaniesiems telefonams ir planšetiniams kompiuteriams

skaitykite **Teismo praktikos rinkinį** šiuo adresu:

curia.europa.eu/jcms/EuropeanCourtReports

Daugiau informacijos apie institucijos veiklą rasite čia:

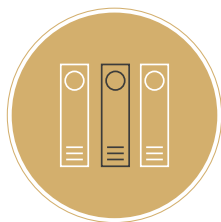
skaitykite interneto puslapį, skirtą **Metiniam pranešimui**:

curia.europa.eu/jcms/AnnualReport

žiūrėkite vaizdo įrašus **YouTube** kanale:

youtube.com/@CourtOfJusticeEU

Susipažinkite su institucijos dokumentais

istoriniai archyvai:

curia.europa.eu/jcms/archive

administraciniai dokumentai:

curia.europa.eu/jcms/documents

Apsilankykite Europos Sąjungos Teisingumo Teismo būstinėje

Susidomėjusiems institucija siūlo specialias kiekvienos grupės interesus atitinkančias **vizitų programas** (dalyvavimas posėdyje, ekskursija su gidu po pastatus arba apžiūrint meno kūrinius, studijų vizitas, nuotolinis vizitas):

curia.europa.eu/jcms/visits

Kadangi egzistuoja **virtualios ekskursijos po pastatus** galimybė, apžiūrėti pastatų kompleksą iš viršaus ir vidaus taip pat galite neišvykdami iš namų:

curia.europa.eu/visit360

Norėdami gauti informacijos apie instituciją

Rašykite mums užpildydami **užklauso formą:**

curia.europa.eu/jcms/contact

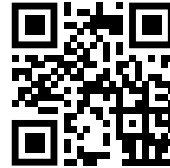
EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

L-2925 Liuksemburgas

Tel.: +352 4303-1

curia.europa.eu

Rankraštis parengtas 2024 m. vasario mėn. / Duomenys surinkti iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Maketas: Europos Sąjungos Teisingumo Teismas / Komunikacijos direktoratas / Leidinių ir elektroninių informavimo priemonių skyrius, 2024.

Nuotraukos / iliustracijos:

Viršelio nuotrauka: © Europos Sąjunga

Puslapiai 5, 6, 9–11, 13, 14, 19, 20, 22, 25, 26, 29, 30–32, 34–36, 39, 40, 41, 43, 49, 51, 52, 55, 58, 69, 73, 74, 76–103:
© Europos Sąjunga

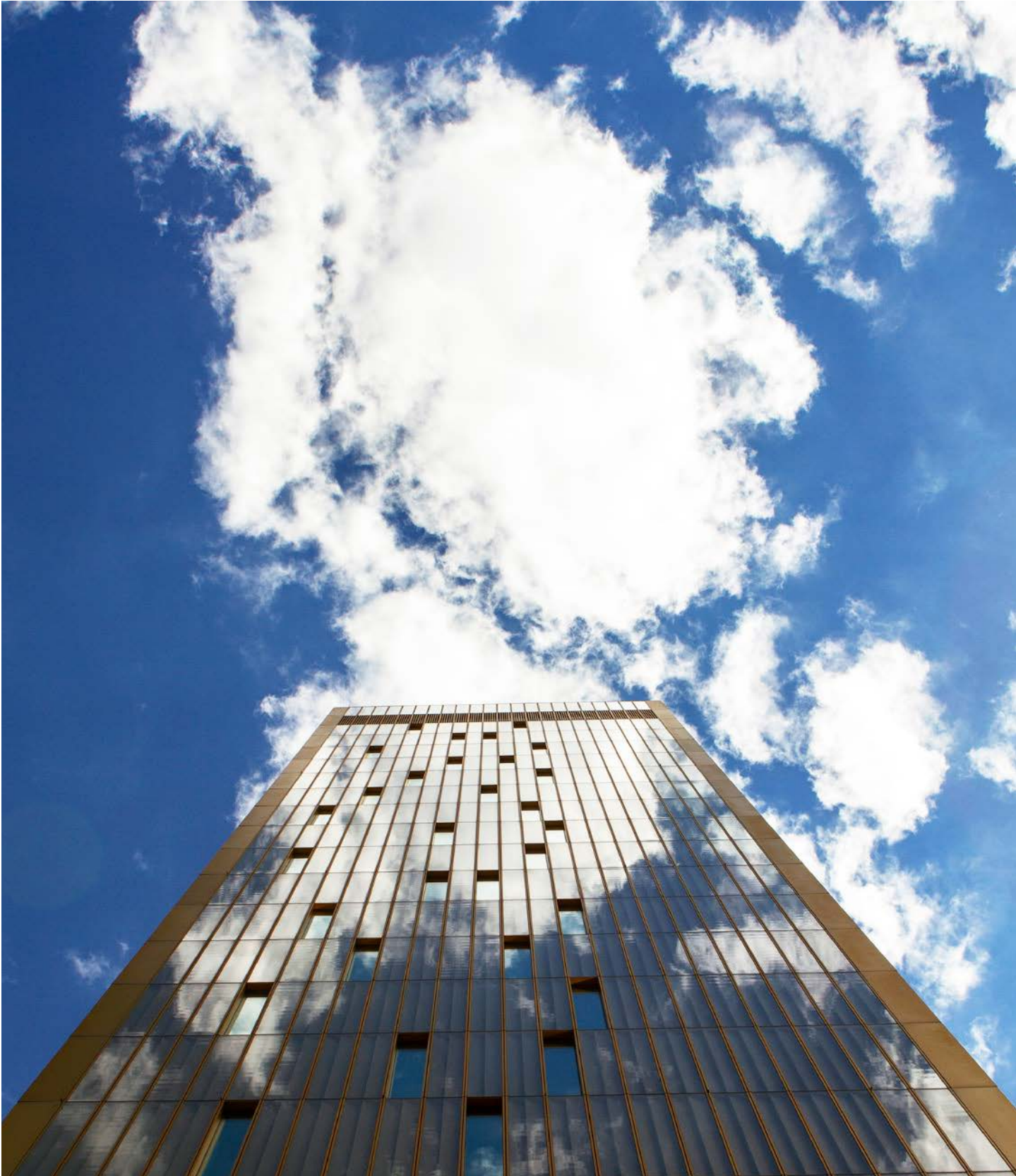
Puslapiai 8, 11, 12, 15, 42, 46, 53–72: © shutterstock.com; 87: © European Judicial Training Network

Naudoti ar atgaminti nuotraukas ir kitą medžiagą, kurios autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, nei joks institucijos vardu veikiantis asmuo nėra atsakingas už šiame leidinyje pateikiamos informacijos panaudojimą.

Atgaminti leidžiama nurodžius šaltinį.

© Europos Sąjunga, 2024.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

Komunikacijos direktoratas
Leidinių ir elektroninių informavimo priemonių skyrius

